

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Eurostudent 9 – Opiskelijatutkimus 2025 - julkaisutilaisuus

Tieteiden talo, 10.6.2026

Ohjelma

- 12.00 **Tilaisuuden avaus**
Valtiosihteerin puheenvuoro
Valtiosihteeri Kristiina Kokko
- 12.15 **Eurostudent 9 – Kansallinen opiskelijatutkimus 2026**
Opetusneuvos Tuomas Parkkari, opetus- ja kulttuuriministeriö
- 12.25 **Opiskelijatutkimus 2026: Avaintuloksia**
Yliaktuaari Kaisa Saarenmaa, Tilastokeskus
Yliaktuaari Juhani Saari, Tilastokeskus
- 13.10 **Kommenttipuheenvuorot**
Tutkimusjohtaja Tuomo Suhonen, Työn ja talouden tutkimus LABORE
Professori Ulpuukka Isopahkala-Bouret, Turun yliopisto
Tutkimuspäällikkö Suvi Parikka, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL
Ulkopuolinen asiantuntija Vesa Korhonen, Tampereen yliopisto
- 13.50 Keskustelua
- 14.20 **Tilaisuuden yhteenveto ja päätös**
Opetusneuvos Samuli Maxenius

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Valtiosihteerin puheenvuoro

Valtiosihteeri Kristiina Kokko

**Eurostudent 9
2024 – 2027**

Opiskelijatutkimus 2025

**Julkistamistilaisuus
Tieteiden talo 10.6.2026**

Opetusneuvos Tuomas Parkkari

EUROSTUDENT -opiskelijatutkimus

- Kerää ja analysoi vertailukelpoisia tietoja eurooppalaisen korkeakoulutuksen sosiaalisesta ulottuvuudesta.
- Luotettava ja näkemyksellinen maiden välinen vertailu yhdistämällä koordinaatio kunkin osallistujamaan vahvaan kansallisten kumppaneiden verkostoon
- Voidaan arvioida kansallisten järjestelmien vahvuuksia ja heikkouksia kansainvälisessä vertailussa
- Tärkeimmät **hyödyntäjät** ovat kansallisen ja Euroopan tason **poliittiset päättäjät, tutkijat ja korkeakoulujen johtajat** sekä **opiskelijat** eri puolilla Eurooppaa.

EUROSTUDENT-pääteemoja

Opiskelijaväestön
pääpiirteet

Sosiaalinentausta

Opintoihin pääsy
ja siirtymiset

Opiskelutavat ja
-muodot

Opiskelijoiden
ajankäyttö

Työllisyys ja
palkkatyö

Suunnitelmat ja
odotukset
tulevaisuudesta

Opiskelijoiden
voimavarat

Opiskelijoiden
menot

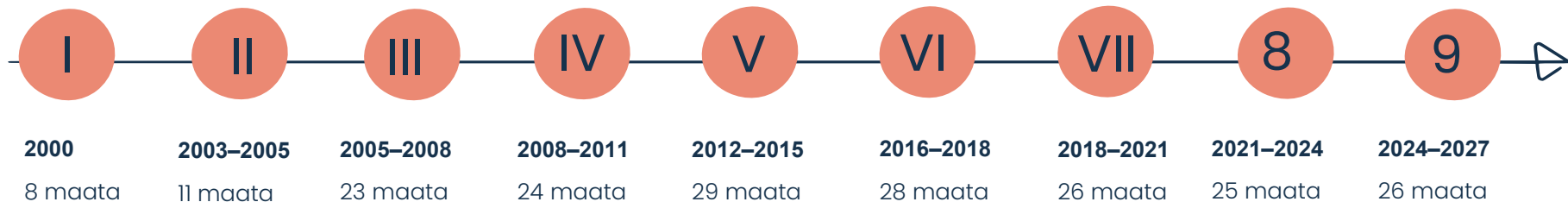
Asumisolosuhteet

Liikkuvuus

Eurostudent –tutkimushanke on 9. kierroksella, joka alkoi syyskuussa 2024

Tulokset julkaistaan kesäkuussa 2027

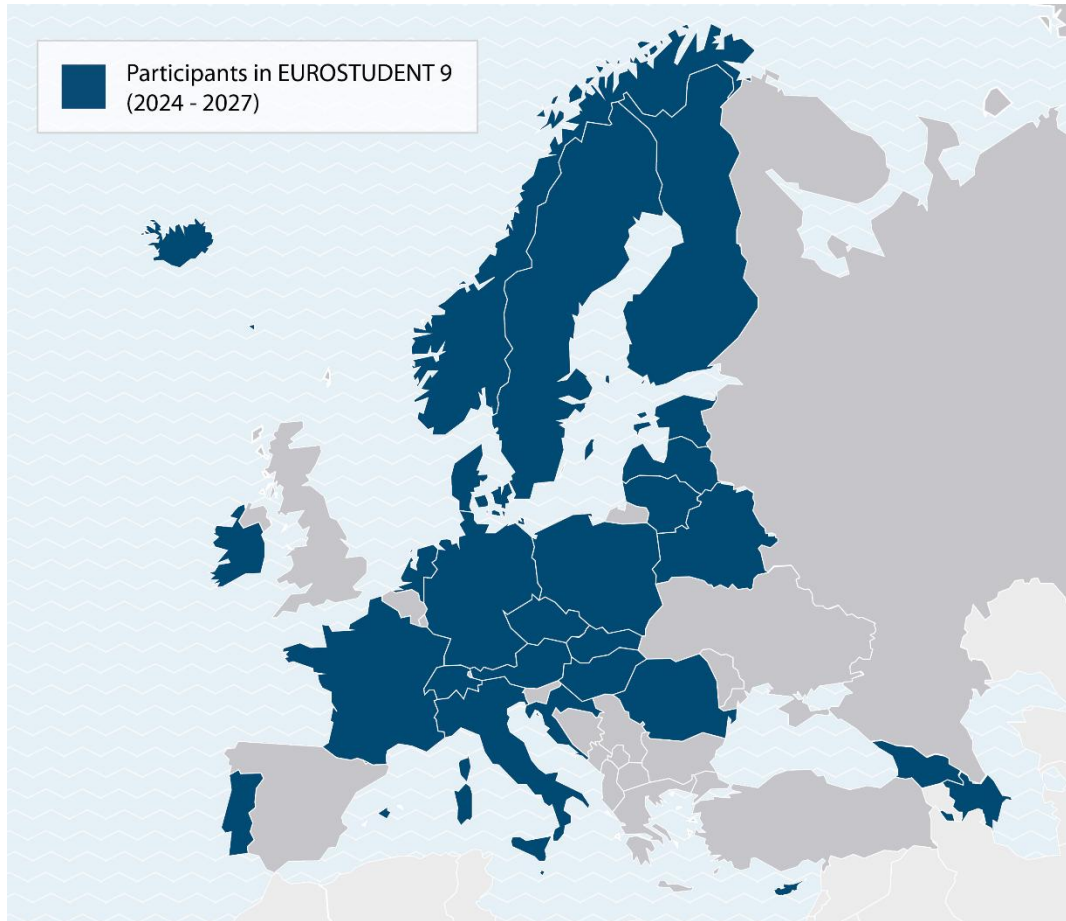

Suomi (Otus) osallistunut ensimmäisen kerran vuonna 2000

Tilastokeskus tekijänä vuodesta 2014 lähtien

Eurostudent 9

Osallistujamaat

Alankomaat

Azerbaidzhan

Georgia

Irlanti

Islanti

Italia

Itävalta

Kroatia

Kypros

Latvia

Liettua

Malta

Norja

Portugali

Puola

Ranska

Romania

Ruotsi

Saksa

Slovakia

Suomi

Sveitsi

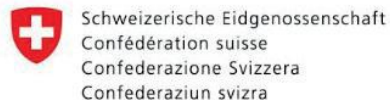
Tanska

Tsekin tasavalta

Viro

Eurostudent 9

Kansainvälinen koordinaatio & rahoitus

KONSORTIO

- Alankomaat
- Itävalta
- Malta
- Saksa
- Sveitsi
- Viro

RAHOITTAJAT

- Osallistujamaat (25)
- Euroopan Unioni
- Saksa: Tutkimus-, teknologia- ja avaruusministeriö

EUROSTUDENT-tietokannasta tiedot ovat saatavilla ja kaikki tuotokset julkaistaan

- *Synopsis of Indicators* –julkaisuna (kesäkuu 2027)
- Temaattisina katsauksina
- Ajankohtais- ja tietokatsauksina
- *Eurostudent Talks* -webinaarit

Opiskelijatutkimus 2025

Eurostudent 9 –
Opiskelijatutkimus 2025

Juhani Saari, Kaisa Saarenmaa, Sara Koivuranta

KOULUTUS | Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu: 2026:33

Tietoon perustuvaa päätöksentekoa

Yhteistyötä tutkimushankkeen aikana sekä tiedon hyödyntämistä sen valmistumisen jälkeen

- Eurostudent-ohjausryhmä
- OKM: Nuoriso- ja liikuntaosasto
- Kela, tutkijat
- Yliopistot, tutkijat
- Eurostudent – kansainvälinen tutkimus

Eurostudent 9 & Opiskelijatutkimus 2025 –ohjausryhmä (OKM)

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Tilastokeskus

unifi

ARENE

SUOMEN YLIOPIPILASKUNTIEN LIITTO
FINLANDS STUDENTKÄRERS FÖRBUND
NATIONAL UNION OF UNIVERSITY STUDENTS IN FINLAND

SAMOK

OTUS

Kela

INVEST

#NewWelfareState

Eurostudent -ohjausrymä 2024 – 2027 (kesäkuu 2026)

- **PJ** Opetusneuvos Tuomas Parkkari & opetusneuvos Samuli Maxenius, OKM
- Ryhmäpäällikkö Signe Jauhiainen, Kela
- Varadekaani Laura Hirsto, Suomen yliopistot Unifi ry, Itä-Suomen yliopisto
- Korkeakoulupolitiikan asiantuntija Pekka Petäkoski, Arene ry
- Tutkija Jukka-Pekka Jänkälä, Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö OTUS
- Koulutuspolitiikan asiantuntija Anna Oksanen, SYL ry
- Sosiaalipolitiikan asiantuntija Erica Alaluusua, Suomen opiskelijakuntien liitto SAMOK
- **Tutkimuskoordinaattori:** professori Elina Kilpi-Jakonen
 - ❖ INVEST-tutkimuskeskus/Turun yliopisto & lippulaiva/Suomen Akatemia
- **Yliaktuaarit:** Juhani Saari, Kaisa Saarenmaa & Sara Koivuranta, Tilastokeskus

Suomi – Eurostudent-mallimaa (Cedipe)

- JATKUVUUS
- KOKEMUS
- OMISTAUTUMINEN
- JOUSTAVUUS
- AMMATTIMAISUUS
- TEHOKKUUS

- **CONTINUITY**
- **EXPERIENCE**
- **DEDICATION**
- **INFORMALITY**
- **PROFESSIONALISM**
- **EFFICIENCY**

18.06.2026, 11 AM CET

Student Funding in the European Higher Education Area: A Social Justice Perspective

Speaker

Christoph Gwośc
(DZHW)

Speaker

Amanda Abeysinghe
(DZHW)

<https://eurostudent.eu/events/Student-Funding-in-the-European-Higher-Education-Area-A-Social-Justice-Perspective>

Opiskelija- tutkimuksen avaintuloksia

Eurostudent 9 – Opiskelijatutkimus 2025 –
julkaisuutilaisuus, Tieteiden talo 10.6.2026
Kaisa Saarenmaa ja Juhani Saari, Tilastokeskus

Tutkimuksen toteutus Tilastokeskuksessa

Juhani Saari
yliaktuaari, Tilastokeskus,
Tiedonkeruupalvelut

juhani.saari@stat.fi

p. 029 551 3575

- Tiedonkeruu, menetelmät, datan käsittely, raportointi

Kaisa Saarenmaa
yliaktuaari, Tilastokeskus,
Tiedonkeruupalvelut

kaisa.saarenmaa@stat.fi

p. 029 551 3517

- Tutkimustulosten raportointi

Sara Koivuranta
yliaktuaari, Tilastokeskus,
Koulutus ja liikenne

sara.koivuranta@stat.fi

p. 029 551 3837

- Tiedonkeruun suunnittelu ja toteutus

Opiskelijatutkimus 2025

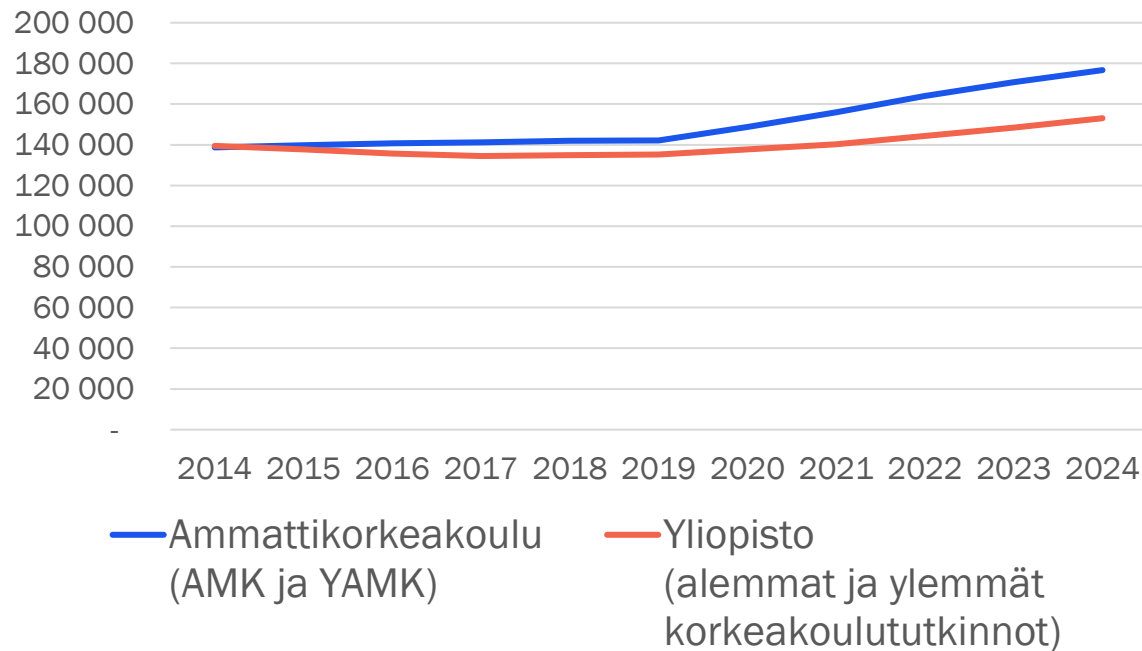
- Tiedonkeruu toteutettiin verkkokyselynä keväällä 2025. Tilastokeskus keräsi tiedot ja raportoi tulokset.
- Suomen opiskelijatutkimus on osa kansainvälistä Eurostudent-tutkimusta. Kolmen vuoden välein tehtävällä tutkimuksella kerätään vertailukelpoista tietoa eri maiden opiskelijoiden arjesta ja tulevaisuuden näkymistä. Eurostudent 9 -tutkimukseen osallistuu 26 eurooppalaista maata.
- Tutkimuksen otos oli 25 508 korkeakouluopiskelijaa. Tutkimukseen vastasi 5 781 opiskelijaa, jolloin vastausosuus oli 22,7 %. Tilastollisen painotuksen ansiosta tulokset ovat yleistettävissä koko opiskelijajoukkoon (runsaat 300 000 korkeakouluopiskelijaa).
- Tutkimukseen oli mahdollista vastata suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.
- Suomen aineisto on kansainvälisesti vertailtuna erityisen laadukas, sillä Tilastokeskus voi suoraan hyödyntää otoksen edustavuuden varmistamisessa kansallisia opiskelijarekisteriaineistoja.
 - Vuonna 2025 opiskelijoiden toimeentuloa ja työssäkäyntiä kuvaavien indikaattorien validoinnissa ja laadunvarmistuksessa päästiin hyödyntämään opintojen aikaista työssäkäyntiä kuvaavaa rekisteriaineistoa työssäkäynnin alan sekä ansiotulojen määrän osalta.

Perustietoja opiskelijajoukosta

Korkeakoulu- opiskelijoiden määrä on kasvanut tuntuvasti 2020-luvulla

- Erityisen paljon on kasvanut ammattikorkeakouluopiskelijoiden määrä; vuosien 2019 ja 2024 välillä n. 35 000:lla.
- Kasvuun on vaikuttanut opiskelupaikkojen lisääminen.

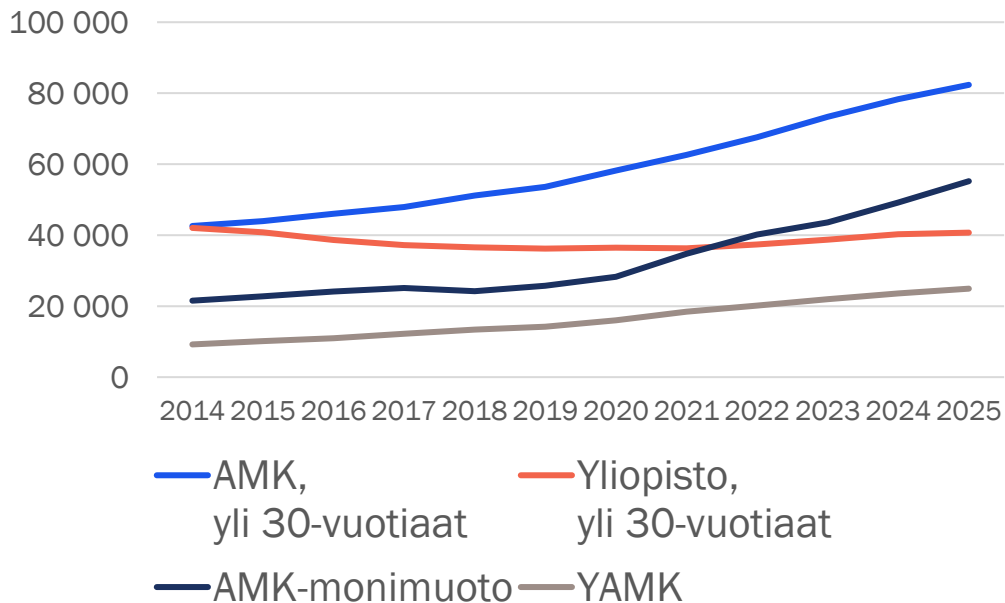

Lähde: Tilastokeskus, opiskelijat ja tutkinnot

AMK-monimuoto- ja YAMK-opiskelijat sekä yli 30-vuotiaat opiskelijat ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa 2014–2025

Lähde: Vipunen

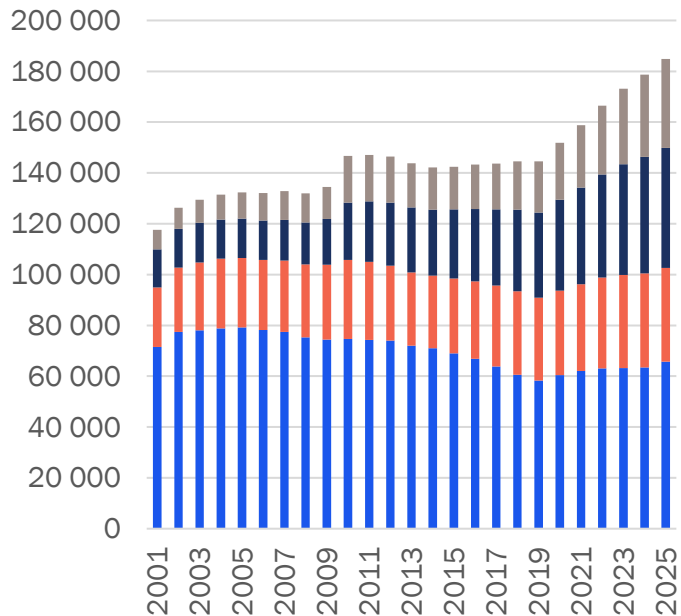
- Erityisesti AMK-monimuoto- ja YAMK-opiskelijoiden määrät ovat kasvaneet 2020-luvulla.
- Samalla yli 30-vuotiaiden AMK-opiskelijoiden määrä on kasvanut selvästi.

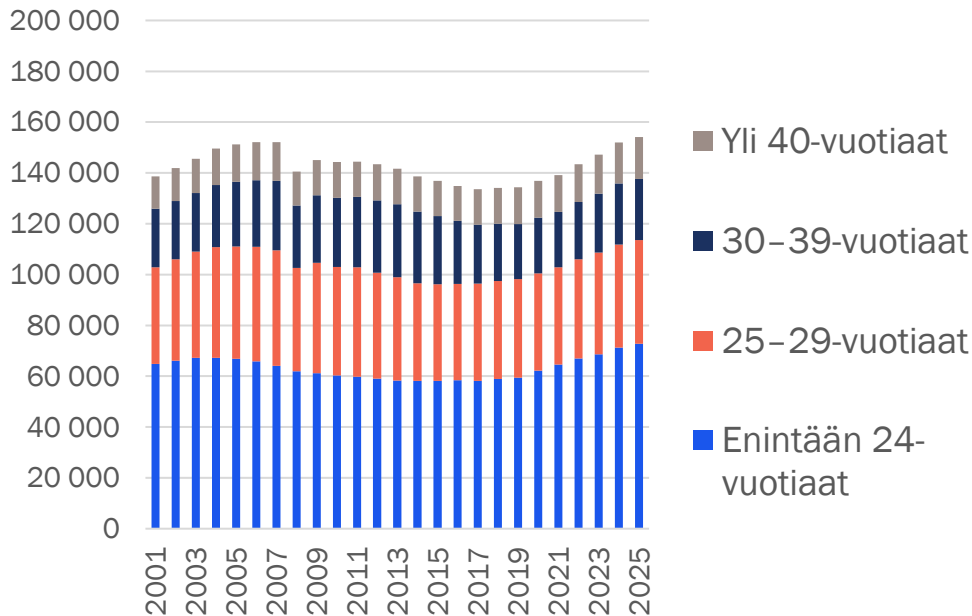
Korkeakouluopiskelijat ikäryhmittäin 2001–2025

Lähde: Vipunen

AMK, Ikm

Yliopisto, Ikm

Korkeakouluopintojen aloituksen avainluvut Opiskelijatutkimuksessa

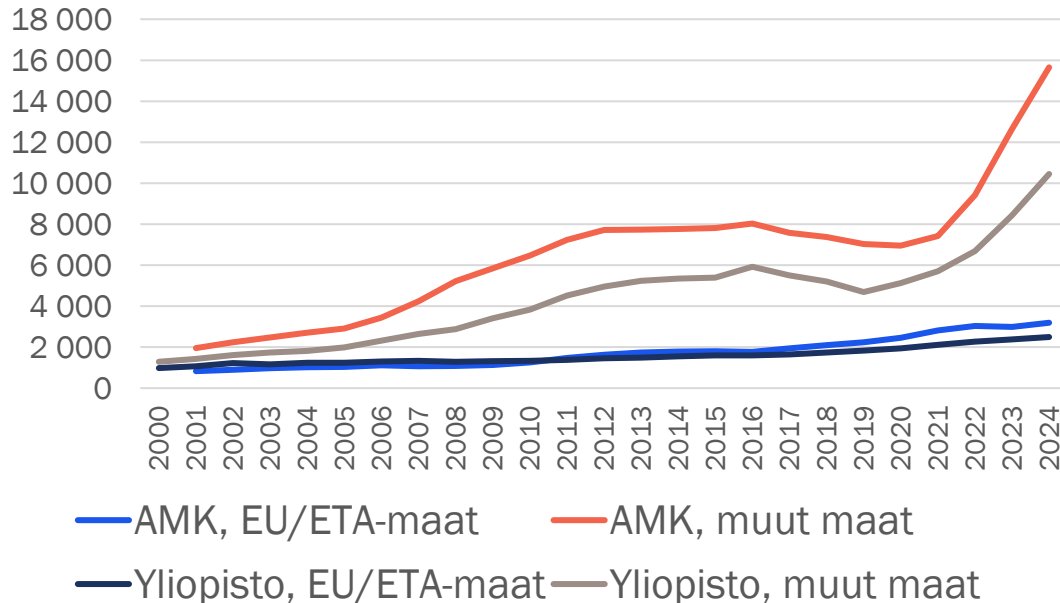
Keskimääräinen opintojen aloitusikä: AMK:ssa 24 vuotta ja yliopistossa 21 vuotta.

Työkokemus ennen opintoja: 66 % AMK:n ja 44 % yliopistojen opiskelijoista oli käynyt töissä vähintään vuoden ajan ennen korkeakouluopintojen aloitusta.

Ei-tutkintotavoitteinen opiskelu: 26 % opiskelijoista oli suorittanut ei-tutkintotavoitteisia opintoja esimerkiksi avoimessa korkeakoulussa ennen tutkintotavoitteisen korkeakoulutuksen aloitusta.

Ulkomaisten opiskelijoiden määrä on kasvanut selvästi 2020-luvulla

Lähde: Vipunen

- Erityisesti ammattikorkeakouluissa EU/ETA-maiden ulkopuolisista maista tulevien opiskelijoiden määrä on kasvanut.
- Kuviossa on mukana alemmaa ja ylempää korkeakoulututkintoa suorittavat.
 - Mukana ei ole tohtoriohjelmien opiskelijoita, erikoistumisopintoja suorittavia tai ammatillisen opettajakorkeakoulun (AOKK) opiskelijoita.

Opiskelijoiden elämäntilanteet raportoinnin työkaluna

- Ulkomaiset opiskelijat (8 %)
- Perheelliset opiskelijat (22 %)
- Suoraan toiselta asteelta siirtyneet (54 %)
- Toista korkeakoulututkintoa suorittavat (12 %)
- Työelämän kautta opintoihin siirtyneet (56 %)
- Osaopiskelukykyiset opiskelijat (33 %)

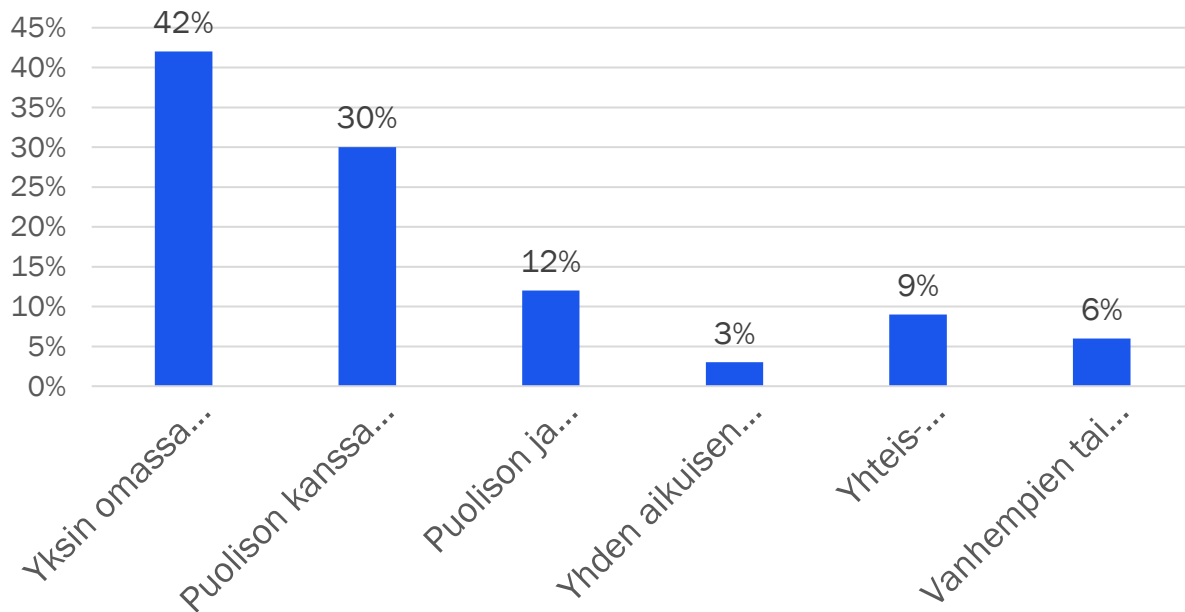
Huom. Opiskelija voi olla mukana useammassa elämäntilanneluokassa.

Perheelliset opiskelijat

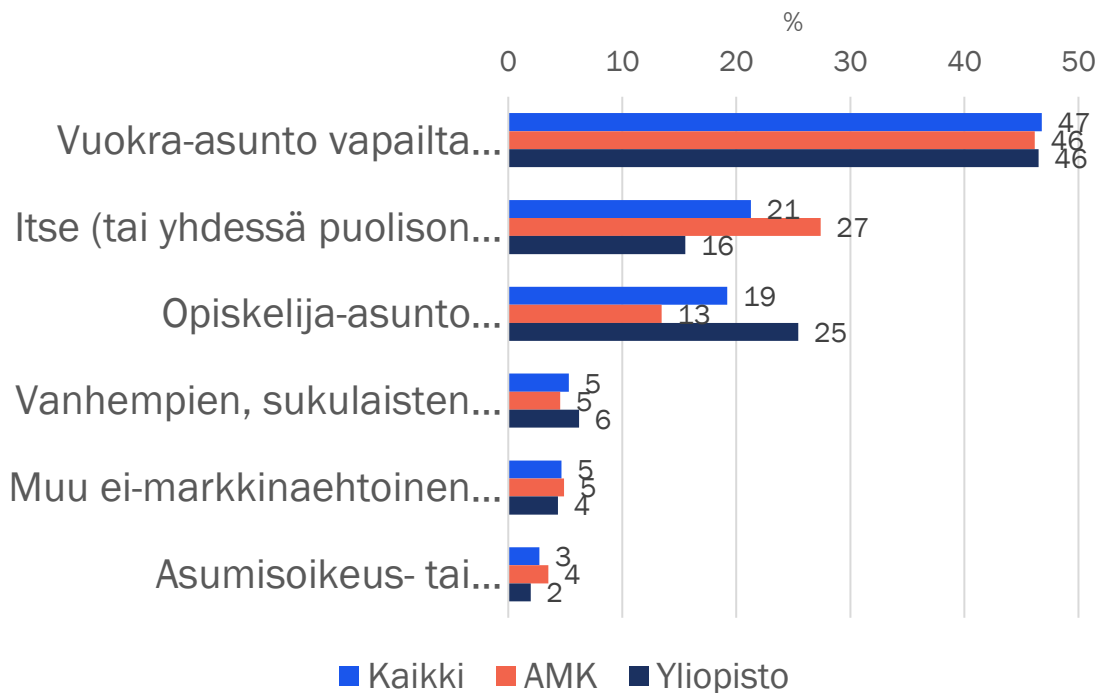
- Joka viidennellä opiskelijalla on alle 18-vuotiaita lapsia.
- Lasten vanhempia on erityisesti YAMK-tutkintoa suorittavissa (59 %:lla) ja AMK-tutkintoa monimuotoisesti suorittavissa (44 %:lla).
- Yliopistoissa lapsia on erityisesti maisterivaiheen opiskelijoilla (17 %:lla).
- Opiskelijatutkimuksen perusteella useimmat perheelliset opiskelijat saivat toimeentulonsa pääasiassa ansiotyöstä (58 %)
 - 13 %:lla toimeentulo koostui monesta pienestä lähteestä ja 12 %:lla pääasiassa muista sosiaalietuuksista kuin opintotuesta.
 - Vain 2 % perheellisistä opiskelijoista sai toimeentulonsa pääasiassa opintotuesta.

Opiskelijoiden kotitaloustyypit 2025

- 42 % asui yksin omassa taloudessaan.
- 30 % asui puolison kanssa kahdestaan ja 12 % puolison ja lapsen/lasten kanssa.
- 3 % asui yhden aikuisen ja lapsen/lasten kotitalouksissa.
- 9 % asui yhteisasunnossa.
- 6 % asui vanhempien tai sukulaisten kanssa.

Opiskelijoiden asumismuodot keväällä 2025

- **Vapailta markkinoilta vuokratuissa asunnossa asuminen** oli selvästi yleisin asumisen muoto (47 % opiskelijoista).
- **Itse omistetussa asunnossa asuminen** oli toiseksi yleisintä (21 % opiskelijoista).
- **Opiskelija-asunnossa asuminen** oli kolmanneksi yleisintä (19 % opiskelijoista).

Opiskelijoiden toimeentulo ja työssäkäynti

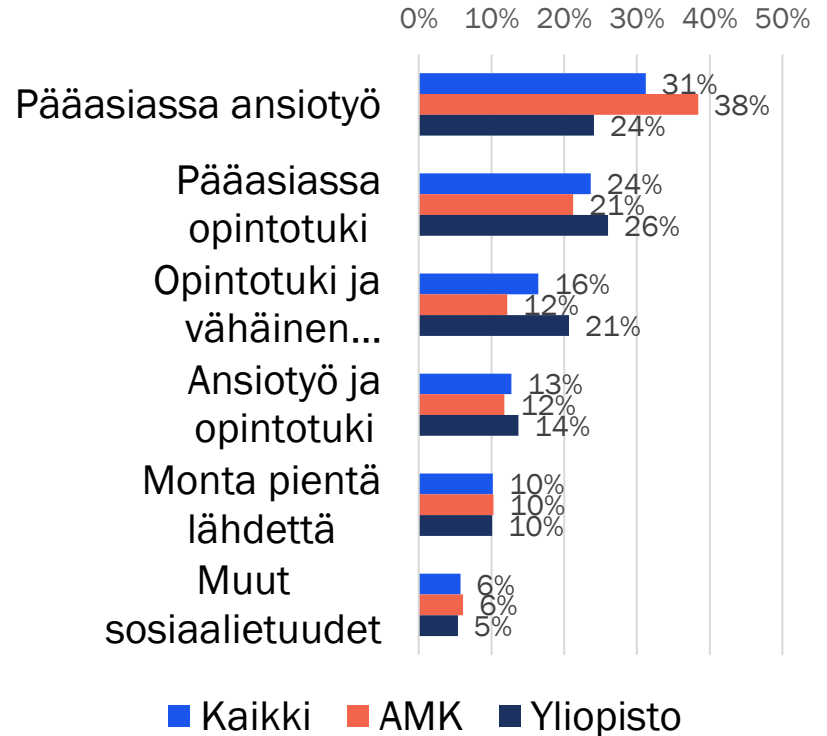
Opiskelijoiden toimeentulon profiilit

- Eurostudent kartoittaa opiskelijoiden tulonlähteiden yleisyyttä
- Lukukausien aikaisen työssäkäynnin osalta aineistoa rikastettiin toukokuun 2025 ansiotulotiedolla (tulorekisteri)
- Toimeentulon moninaisuutta kuvaamaan aineistoon muodostettiin ryhmittelyanalyysillä kuuden ”toimeentuloprofiilin” ryhmittely, joka tiivistää eri tulonlähteiden (opintoetuudet, työssäkäynti, vanhempien avustukset ja muut sosiaali-etuudet) kirjon kuuteen ”opiskelijan toimeentulon tyyppiryhmään”

Opiskelijoiden pääasialliset toimeentulonlähteet 2025

- 31 % sai toimeentulonsa pääasiassa ansiotyöstä ja 24 % opintotuesta – muilla oli erilaisia työn ja tuen yhdistelmiä
 - Erityisesti AMK-opiskelijoissa on paljon pääasiassa ansiotuloilla opiskeluaikansa rahoittavia (38 %).
- **Opintotuki ja vähäinen työssäkäynti** tarkoittaa, että työtuloja kertyi keskimäärin alle 200 €/kk
- **Ansiotyö ja opintotuki** -luokassa keskimääräiset ansiotulot olivat n. 1 200 €/kk eli työtulojen ja tuen määrät olivat tasaväkisiä
- **Monta pientä lähdettä** -luokassa toimeentulo muodostui ansiotyön, opintotuen tai muiden etuuksien ja vanhempien tai sukulaisten tarjoaman tuen yhdistelmästä
- **Muut sosiaalietuudet** kuin opintotuki, mm. työttömyystuet, eläke, perhe-etuudet, toimeentulotuki

Opiskelijoiden tulotaso pääsiallisen toimeentulonlähteen mukaan

31 %
korkeakouluopiskelijoista sai
toimeentulonsa pääasiassa
ansiotyöstä.

Heidän tulonsa olivat
keskimäärin n. 3 100 €/kk.

24 % opiskelijoista sai
toimeentulonsa pääasiassa
opintotuesta.

Heidän tulonsa olivat
keskimäärin n. 1 100 €/kk.

29 %:lla toimeentulo
muodostui erilaisista
ansiotulojen ja opintotuen
yhdistelmästä.

Heidän tulonsa vaihtelivat
työtulojen määrän mukaan
välillä 1 000 - 1 900 €/kk.

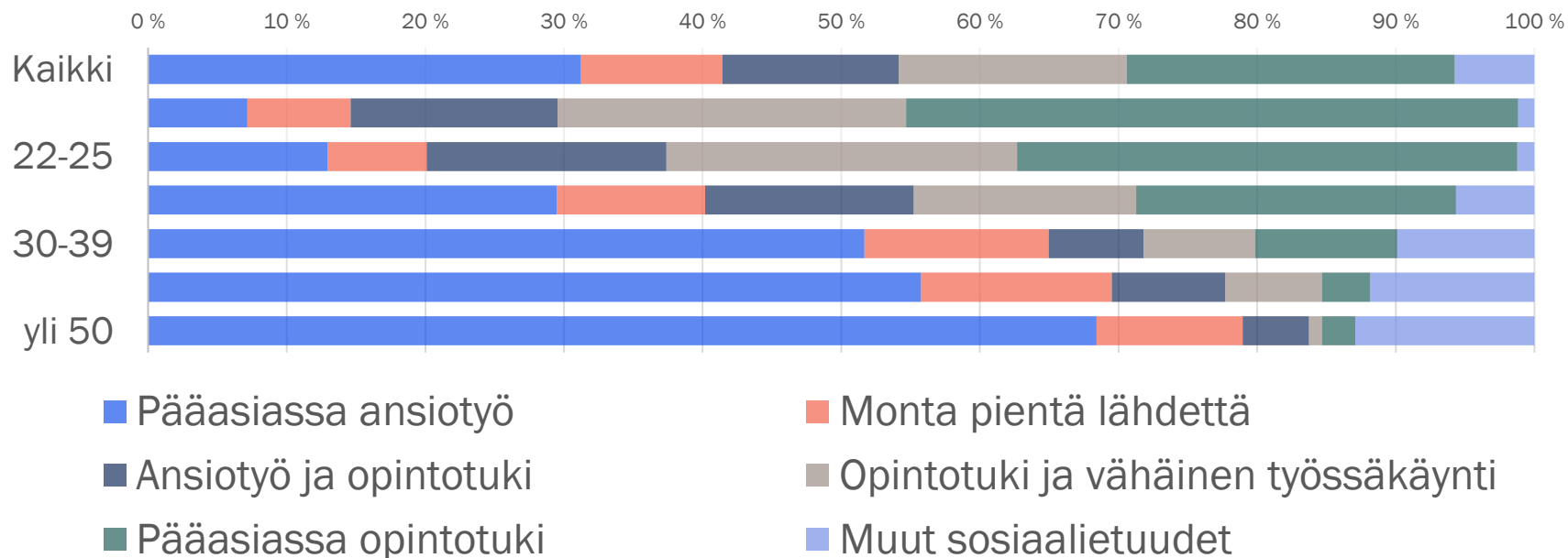
10 %:lla toimeentulo koostui
monesta pienestä lähteestä.
Heillä tulot olivat n. 440 €/kk.

6 % sai toimeentulonsa muista
etuuksista kuin opintotuesta.
Heillä tulot olivat keskimäärin
n. 1 200 €/kk.

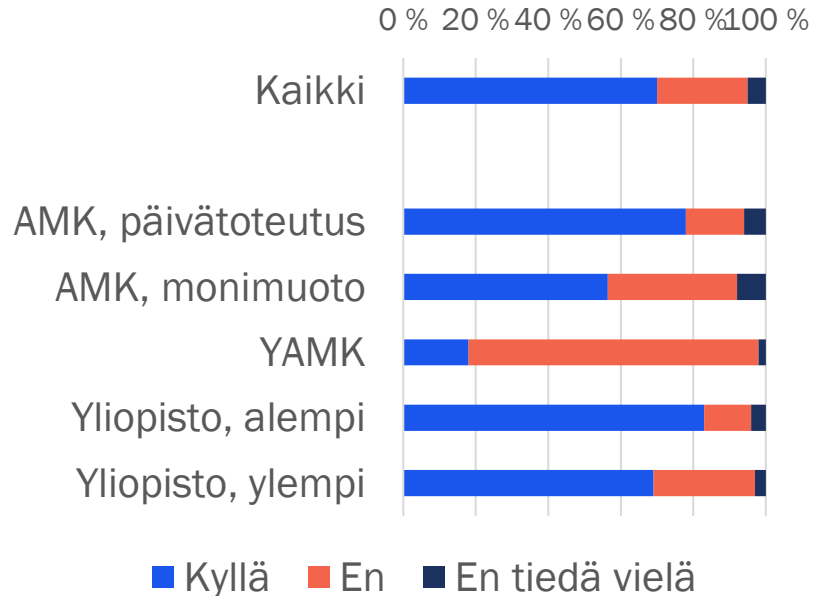
Opintotuen merkitys opiskelijan toimeentulossa on suurin nuorimmilla opiskelijoilla – vanhemmilla korostuu ansiotulot

Kuvio. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulon profiilit ikäryhmittäin 2025. Prosenttia.

Opintolainaa nostaneet tai sitä suunnittelevat opiskelijat 2025

Kysymys: ”Aiotko ottaa tai oletko ottanut opintolainaa nykyisten korkeakouluopintojesi aikana?”

- Kaikista korkeakouluopiskelijoista 70 % oli jo nostanut tai aikoi nostaa opintolainaa nykyisiin opintoihinsa.
- Yliopistoissa kandivaiheen opiskelijoista yli 80 % oli jo nostanut tai aikoi nostaa opintolainaa. Maisterivaiheessa opiskelevilla osuus oli n. 70 %.
- AMK-tutkintoa päivätoteutuksessa opiskelevista lähes 80 % ja monimuoto-opiskelijoista alle 60 % aikoi nostaa tai oli jo nostanut opintolainaa nykyisiin opintoihinsa.
- YAMK-tutkintoa suorittavista valtaosa ei aikonut nostaa tai ei ollut nostanut lainaa nykyisiin opintoihinsa.

Yleisin syy opintolainan nostamiseen liittyy välttämättömien menojen rahoittamiseen

Opintolainaa nostamaan johti erityisesti tarve rahoittaa omia välttämättömiä menoja (n. 40 %:lla), tarve varautua yllättäviin menoihin sekä opiskelijan riittämättömät ansiotulot.

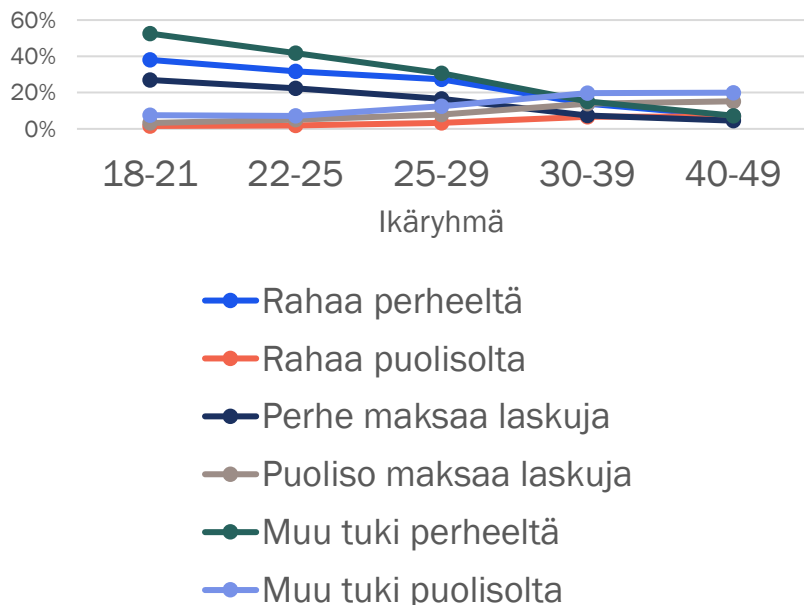

Tavoiteaikataulun mukaisesti suoritettujen opintojen seurauksena saatava opintolainahyvitys tutkinnon suorittamisen jälkeen kannusti n. 30 % korkeakouluopiskelijoista lainan nostoon.

Opintolainan vetovoimaa vähensi ennen kaikkea koettu korkea korkotaso, joka pelotti suunnilleen joka toista opiskelijaa, mutta erityisesti alle 30-vuotiaita.

Osa opiskelijoista saa taloudellista tukea perheeltään ja/tai puolisoaltaan

- Merkittävä osa varsinkin nuoremmista opiskelijoista saa suoraan tai epäsuoraan taloudellista tukea läheisiltään.
- Nuorempia opiskelijoita auttaa taloudellisesti useimmiten oma perhe, vanhempia opiskelijoita oma puoliso.
- **Muu tuki** tarkoittaa tavaroita tai hyödykkeitä, mm. ilmainen asuminen, ruoka, puhelin tai auton käyttö

Korkeakouluopiskelijoiden ammattirakenne pääluokkatasolla.

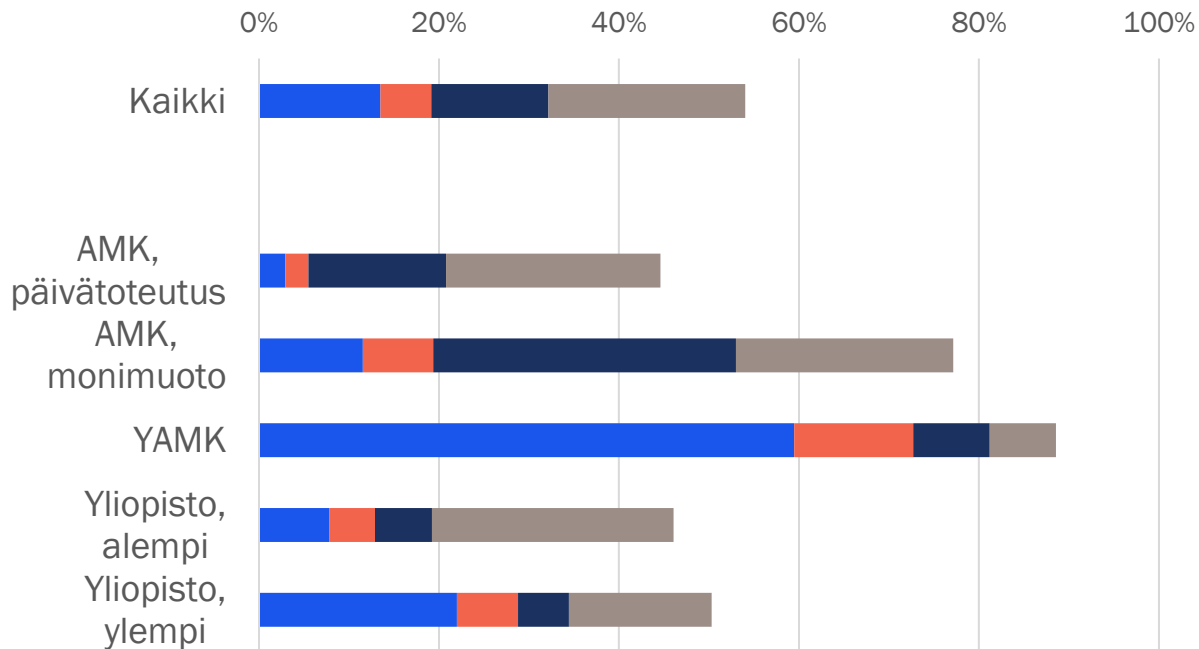
Taulukon lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilaston aineistot

- Tilastokeskuksen käyttämässä ammattiluokituksessa pääluokkatasoja 1–3 (johtajat, erityisasiantuntija- ja asiantuntijat) voidaan pitää vaativuudeltaan korkeakouluopintoja hyvin vastaavina.
- Näin määriteltynä noin viidennes korkeakouluopiskelijoista työskenteli opintojen ohessa vähintään asiantuntijatason tehtävissä:
 - 0,6 % työskenteli johtajina
 - 9,8 % erityisasiantuntijoina
 - 9,1 % asiantuntijoina.

Ammattiluokitus, pääluokkataso	%
0 Upseerit	0,2
1 Johtajat	0,6
2 Erityisasiantuntijat	9,8
3 Asiantuntijat	9,1
4 Toimisto- ja asiakaspalvelu	3,7
5 Palvelu- ja myynti	16,1
6 Maatalous	0,2
7 Rakennus-, korjaus- ja valmistus	2,4
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	2,2
9 Muut työntekijät	4,4
X Tuntematon	2,6
Kaikki yhteensä (opiskelijoiden työllisyysaste)	51,3

Kuinka vaativaa työtä opiskelijat tekevät? Vastaako työ opiskelijan alaa?

■ Ala ja vaativuus vastaavat

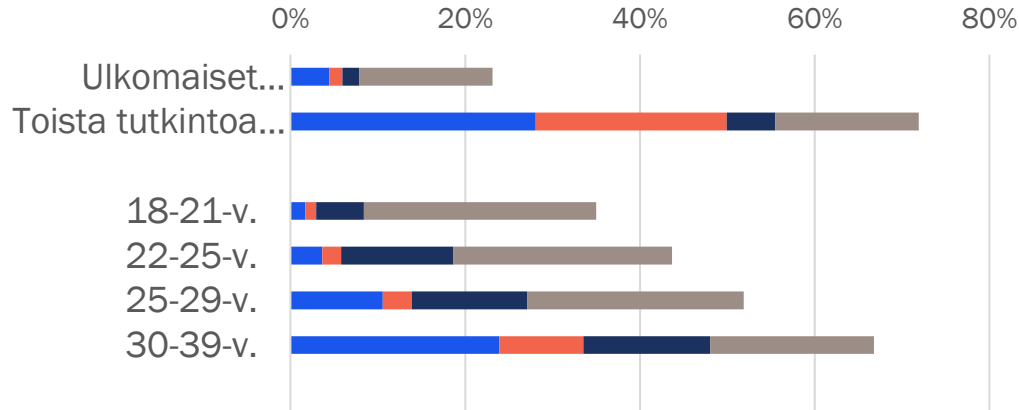
■ Pelkästään vaativuus vastaa

■ Pelkästään ala vastaa

■ Ei ala eikä vaativuus vastaa

- Noin joka neljäs opiskelija työskenteli opiskelemallaan **koulutusala**lla jo opintoaikanaan.
- Kaikista opiskelijoista n. 14 %:lla oli työ, joka oli sekä vaativaa että omaa koulutusalaaa vastaava.
 - Yli 30-vuotiaissa näin oli joka neljännellä opiskelijalla.

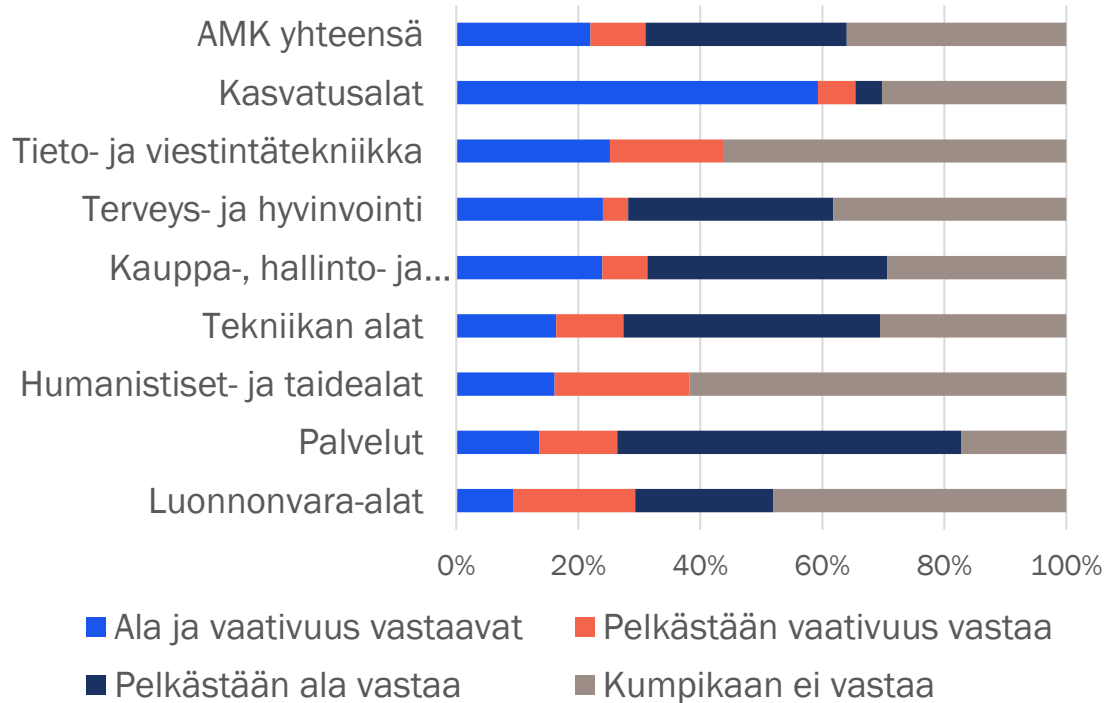
Työn vaativuus ja alavastaavuus – ja työllisyysaste – on suurempi vanhemmilla opiskelijoilla

- Ala ja vaativuus vastaavat
- Pelkästään vaativuus vastaa
- Pelkästään ala vastaa
- Ei ala eikä vaativuus vastaa

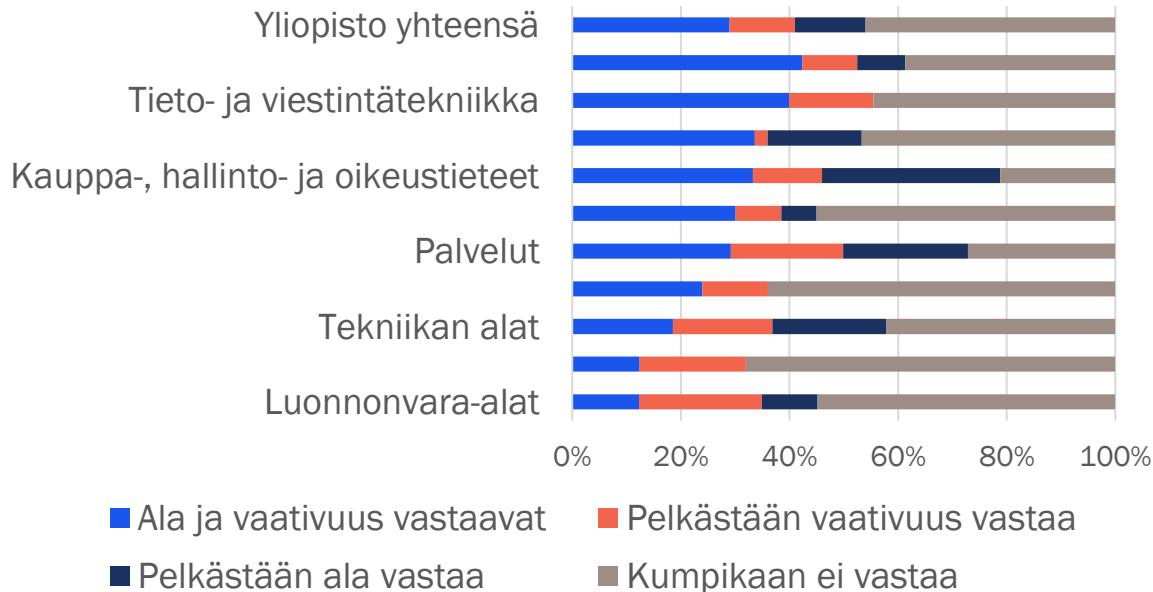
- Ulkomaisilla opiskelijoilla työllisyysaste ja työn vaativuus ja alavastaavuus olivat pienemmät kuin useimmilla muilla opiskelijoilla.
- Nuoremmilla opiskelijoilla on tyypillisesti matalampi työllisyysaste kuin vanhemmilla opiskelijoilla ja työ vastasi harvemmin opiskelijan koulutusta alan tai vaativuuden puolesta.

Työssäkäyvien AMK-opiskelijoiden työn alavastaavuus ja vaativuus koulutusalan mukaan

- Tyypillisimmin koulutustaan vastaavaa työtä tekivät ammattikorkeakoulujen kasvatusalojen työssäkäyvät opiskelijat.

Työssäkäyvien yliopisto-opiskelijoiden työn alavastaavuus ja vaativuus koulutusalan mukaan

- Yliopistoissa terveyden ja hyvinvoinnin koulutusalojen työssäkäyvät opiskelijat (42 %) sekä tieto- ja viestintätekniikan opiskelijat (40 %) olivat verraten usein koulutustaan vastaavissa työtehtävissä jo opiskeluaikana.

Opiskelijan kulutusmenot vuonna 2025 olivat keskimäärin runsas 1 000 €/kk

Taulukko. Korkeakouluopiskelijoiden keskimääräiset kuukausikohtaiset kulutusmenot 2022 ja 2025. €/kk käyvin hinnoin. Mediaani.

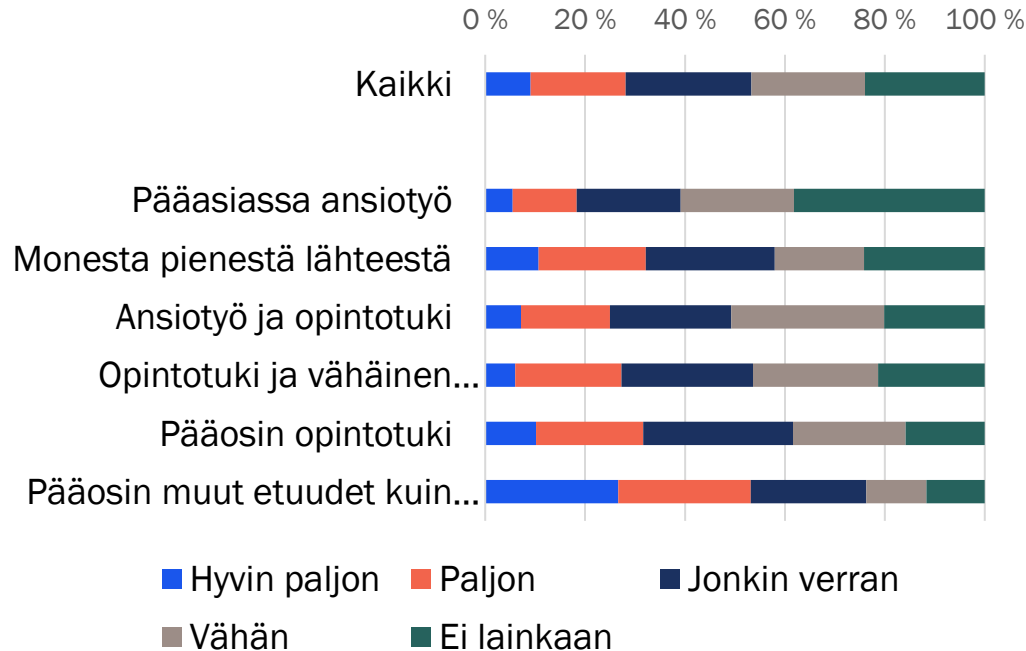
Opiskelija-ryhmä	Vuosi	€/kk keskimäärin Asuminen	Ruoka	Liikenne	Viestintä	Vapaa-aika	Muu	Yhteensä
Kaikki	2022	500	250	50	25	30	143	998
	2025	511	200	45	20	40	195	1 011
AMK-opiskelijat	2022	510	250	60	30	30	170	1 050
	2025	530	250	50	25	35	210	1 100
Yliopisto-opiskelijat	2022	500	240	40	20	35	161	996
	2025	500	200	42	20	40	153	955
Ulkomaiset opiskelijat	2022	360	250	40	20	50	268	988
	2025	320	150	40	20	15	115	660
Perheelliset opiskelijat	2022	650	400	110	40	30	492	1 722
	2025	603	400	90	35	50	426	1 604
Suoraan toiselta asteelta siirtyneet	2022	500	200	42	20	30	154	946
	2025	500	200	42	15	30	133	920
Toista tutkintoa suorittavat	2022	544	300	67	30	35	209	1 185
	2025	600	300	50	30	50	318	1 348
Osaopiskelukykyiset	2022	500	240	50	25	30	171	1 016
	2025	525	200	43	20	30	182	1 000

- Opiskelijatutkimuksen perusteella opiskelijoilla kului v. 2025 vähemmän rahaa ruokaan kuin 2022. Taustalla mahdollisesti vähentyneet ravintola-käynnit.
- Ulkomaisten opiskelijoiden kulutusmenot olivat vähentyneet dramaattisesti vuodesta 2022.
- Taulukossa luokka "Muu" sisältää mm. terveydenhoidon, lastenhoidon, velan hoitomenot

”Miten paljon sinulla on taloudellisia vaikeuksia tällä hetkellä?”

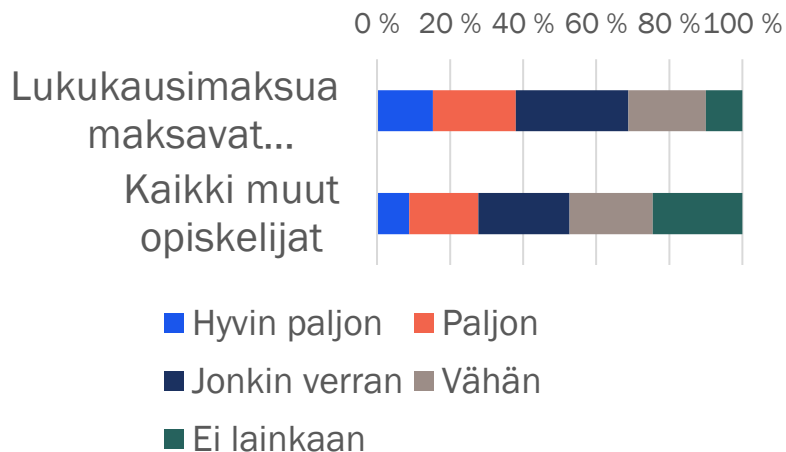
Kuvio. Opiskelijoiden kokemukset taloudellisista vaikeuksista pääasiallisen tulolähteen mukaan

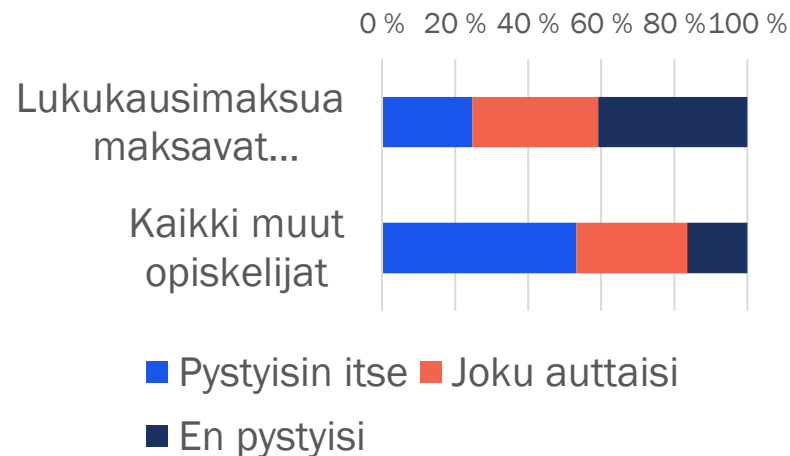
- Joka toinen opiskelija koki vähintään jonkin verran toimeentulo-ongelmia.
 - 28 %:lla oli paljon tai hyvin paljon taloudellisia vaikeuksia.
- Yleisintä toimeentulo-ongelmat olivat opiskelijoilla, joiden toimeentulo muodostui pääosin etuuksista (opintotuki, muut tuet) tai monesta pienestä lähteestä.

Lukukausimaksuja maksavilla oli selvästi enemmän toimeentulovaikeuksia kuin muilla – Lukukausimaksuja maksavista opiskelijoista yli 40 % ja muista opiskelijoista 16 % vastasi, etteivät he selviytyisi yllättävästä 800 €:n menoerästä millään tapaa

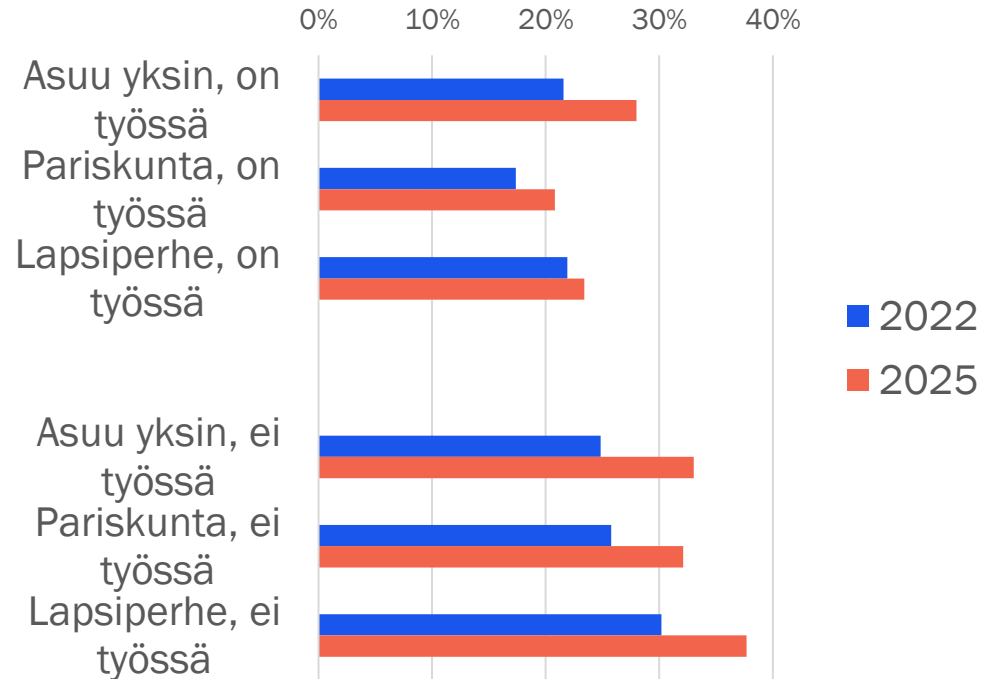
Kuvio A. Lukukausimaksuja maksavien ja muiden opiskelijoiden kokemien toimeentulovaikeuksien yleisyys 2025

Kuvio B. Lukukausimaksuja maksavien ja muiden opiskelijoiden näkemykset pystyykö selviytymään ennakoimattomasta 800 euron menoerästä 2025

Opiskelijoiden kokemat toimeentulo-ongelmat ovat lisääntyneet vuodesta 2022

- Kuviossa opiskelijoiden koettujen toimeentulovaikeuksien yleisyys elämäntilanteen mukaan 2022 ja 2025. Paljon tai hyvin paljon toimeentulovaikeuksia kokevat.
- Vaikein tilanne oli työssä käymättömillä opiskelijoilla.
 - Eniten toimeentulovaikeuksia kokivat työssä käymättömät alaikäisten lasten vanhemmat (38 %:lla paljon tai hyvin paljon koettuja toimeentulo-ongelmia).

Taloudelliset vaikeudet heijastuvat opiskelijan terveyteen ja opintojen kulkuun

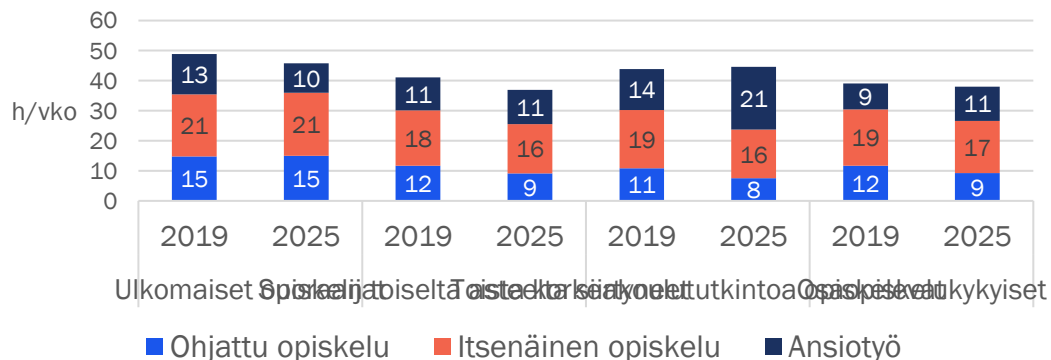
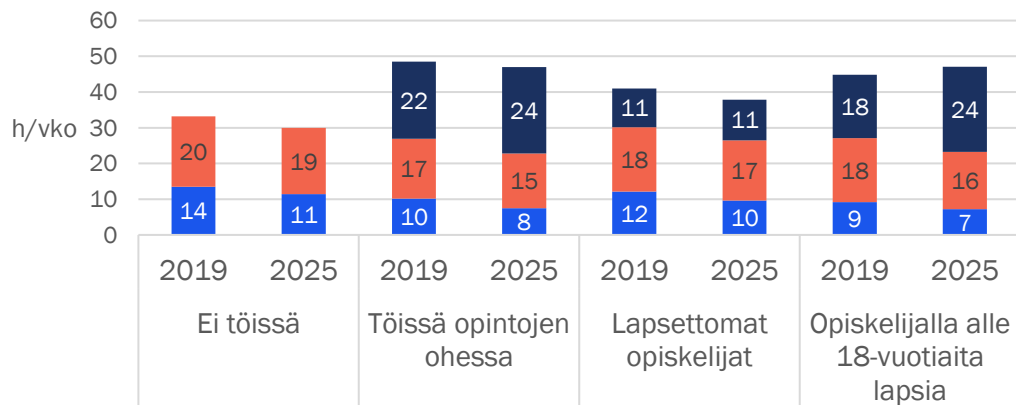

- Opiskelijoilta kysyttiin: ”Miten koet kokemiesi taloudellisten ongelmien vaikuttavan kohdallasi?”
 - Kysymys on esitetty opiskelijoille, jotka ilmoittivat toimeentulonsa vaikeaksi.
- Moni toimeentulovaikeuksien kanssa kamppaileva opiskelija koki, ettei hänellä ollut riittäviä resursseja huolehtia terveydestään, esimerkiksi syödä monipuolisesti.
- Yli 80 % toimeentulovaikeuksia kokevista vastasi, että heillä mielenterveys kärsii tilanteen vuoksi.

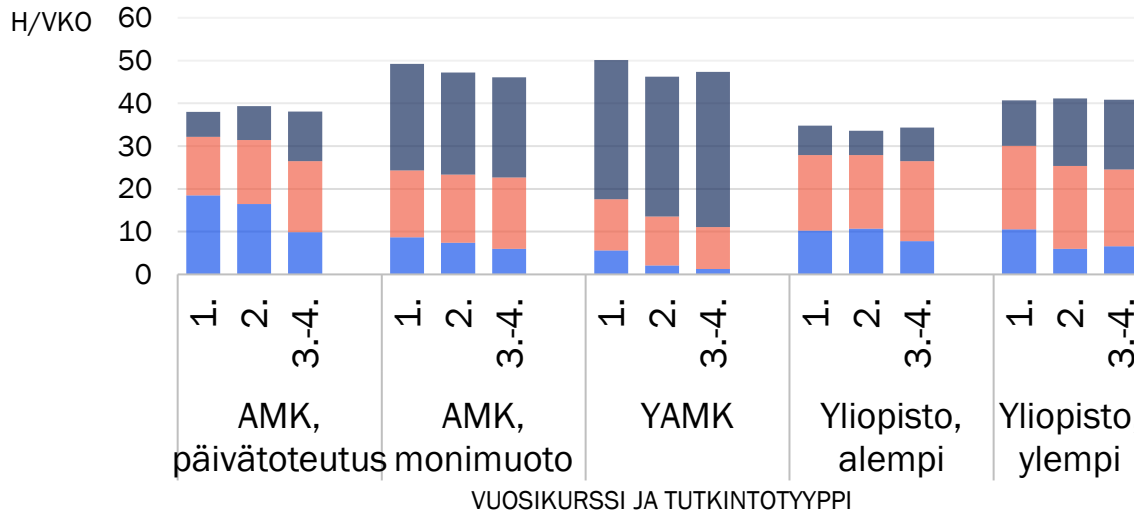
Opinnoissa etenemiseen vaikuttavat tekijät

Opiskelijoiden ajankäyttö 2019 vs. 2025

- Opiskelijat käyttivät vuonna 2025 vähemmän aikaa opiskeluun kuin vuonna 2019.
- Useimmat opiskelijaryhmät käyttivät yhtä paljon tai **enemmän aikaa ansiotyöhön** vuonna 2025 kuin 2019 – poikkeuksena ulkomaiset opiskelijat, joilla ansiotyö on vähentänyt.
- Ohjatuksi opiskeluksi** lasketaan luennot, oppitunnit, seminaarit, laboratoriotyöskentely, koulutusohjelman etäluennot.
- Itsenäiseksi opiskeluksi** lasketaan valmistautuminen, lukeminen, kirjalliset tehtävät, palkaton harjoittelu tms.

Opiskelijoiden ajankäyttö työhön ja opiskeluun vaihteli paljon tutkintotyyppin ja vuosikurssin mukaan 2025

■ Ohjattu opiskelu ■ Itsenäinen opiskelu ■ Ansiotyö

- Pisimpiä viikkoja tekivät ensimmäisen vuoden YAMK-opiskelijat: töitä ja opiskelua keskimäärin yhteensä runsaat 50 h/vko.
- Eniten ohjattua opiskelua oli ensimmäisen vuoden AMK-päivätoteutuksessa, n. 18 h/vko.
 - AMK-päivätoteutuksessa oli itsenäistä opiskelua n. 14 h/vko.
 - Yliopistoissa ensimmäisen vuosikurssin opiskelijalla oli ohjattua opiskelua n. 10 h/vko ja itsenäistä opiskelua 18 h/vko.

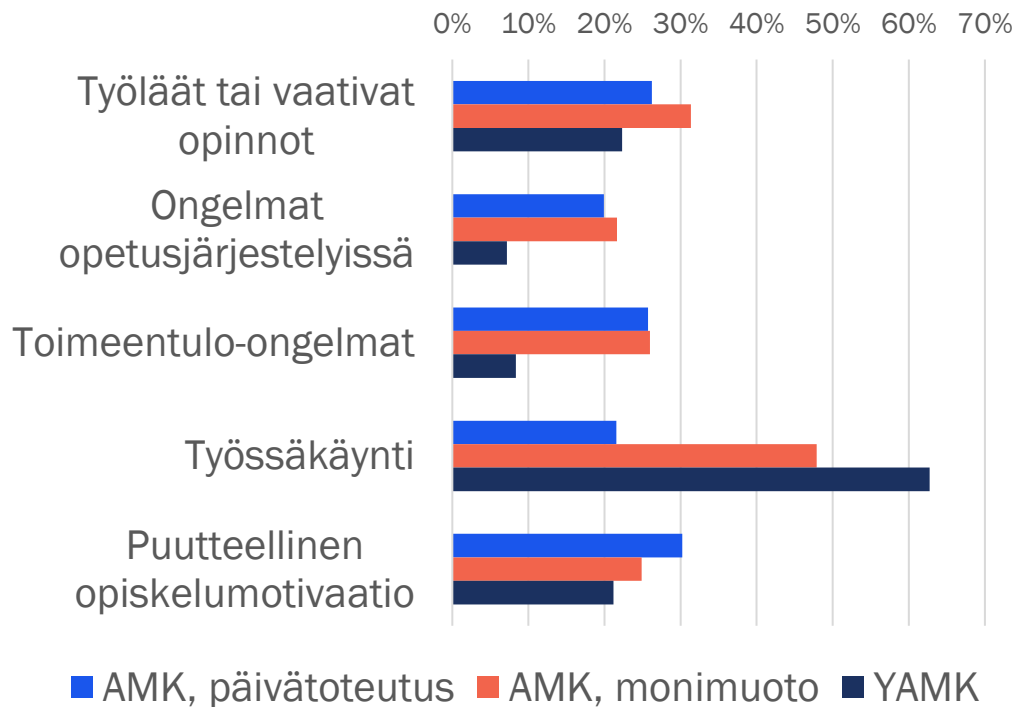

Opintoja hidastavat tekijät 2022 vs. 2025

- Vuonna 2025 useimmissa opiskelijaryhmissä työssäkäynti oli merkittävin opintoja hidastava tekijä.
- Vielä vuonna 2022 opinnoissa edistymistä haittasi opiskelijoilla erityisesti opiskelumotivaation puute, mikä oli todennäköisesti seurausta koronapandemian aikaisista poikkeusoloista ja opetusjärjestelyistä.
 - Vuonna 2022 jopa 37 %, mutta vuonna 2025 ”enää” 28 % kaikista opiskelijoista koki motivaation puutteen hidastavan opintojaan.
- Opintojen vaativuus hidasti vuonna 2025 kaikkiaan 29 %:n opintoja, eikä tässä osuudessa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina.
- 23 %:lla opiskelijoista mikään tekijä ei hidastanut opintoja. Ei muutosta tässä.
- Ulkomaiset opiskelijat vaikuttavat edistyvän opinnoissaan hyvin huomattavista toimeentulon vaikeuksista huolimatta – mahdollisesti siksi, että he käyvät muita harvemmin ansiotyössä ja käyttävät enemmän aikaa opiskeluun kuin muut.

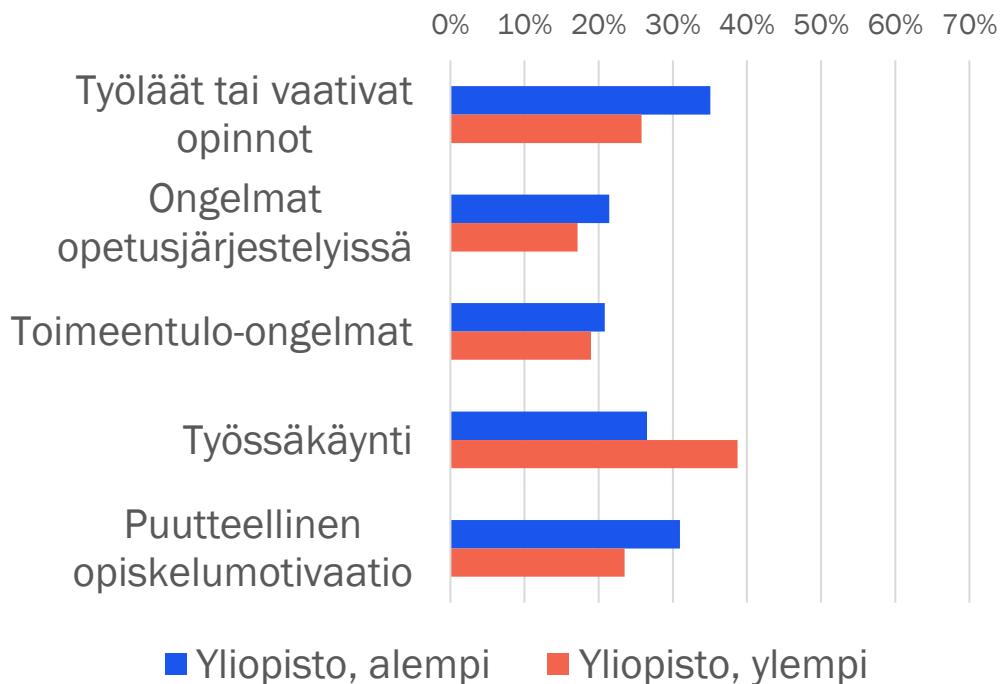
AMK-opintoja hidastavat tekijät 2025

- AMK-päivätoteutuksessa opintoja hidasti pääasiassa puutteellinen opiskelumotivaatio, toimeentulo-ongelmat sekä työläät tai vaativat opinnot
- AMK-monimuotokoulutuksessa ja YAMK-koulutuksessa eniten opintoja hidasti opiskelijan työssäkäynti

Yliopisto-opintoja hidastavat tekijät 2025

- Yliopisto-opintojen kandidivaiheessa merkittävimmät opintoja hidastavat tekijät olivat työläät ja vaativat opinnot, opiskelumotivaation puute sekä työssäkäynti.
- Maisterivaiheessa opintoja hidasti erityisesti työssäkäynti, mutta myös opintojen työläys ja vaativuus.

Opiskelijoiden kokemus opinnoistaan 2025. Täysin samaa mieltä tai samaa mieltä olevien osuudet.

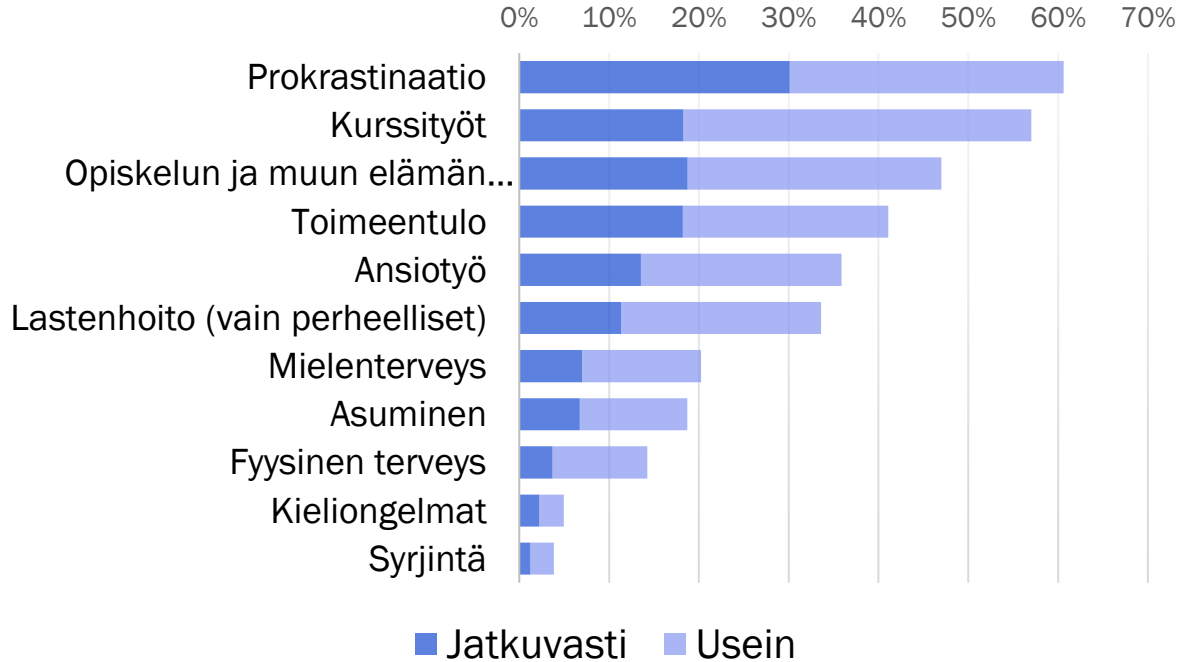

- Noin puolet opiskelijoista sai yleensä opetushenkilöstöltä rakentavaa palautetta suoriutumisestaan, ja heitä kannustettiin tekemään parhaansa.
- Noin puolella opiskelijoista oli paljon opiskelijatovereita, joiden kanssa saattoi keskustella omista opinnoista.
- Yliopistoissa oli verraten paljon opiskelijoita, joille yliopisto-opinnot ovat olleet pitkäaikainen haave ja tavoite.
- 10 % opiskelijoista koki olevansa korkeakoulussa väärässä paikassa.
- Noin 5 % suunnitteli opintojensa keskeyttämistä.

Korkeakouluopiskelijoiden stressin lähteet 2025.

Eri syistä stressiä jatkuvasti tai usein kokeneiden osuudet.

- Korkeakouluopiskelijoille stressiä aiheutti useimmiten tekemättömät työt eli prokrastinaatio.
- Toiseksi yleisintä oli stressi kurssitöistä.
- Joka toista opiskelijaa stressasi opiskelun ja muun elämän tasapainon löytäminen.
- Toimeentulo ja ansiotyö stressasivat neljää kymmenestä opiskelijasta joko usein tai jatkuvasti.

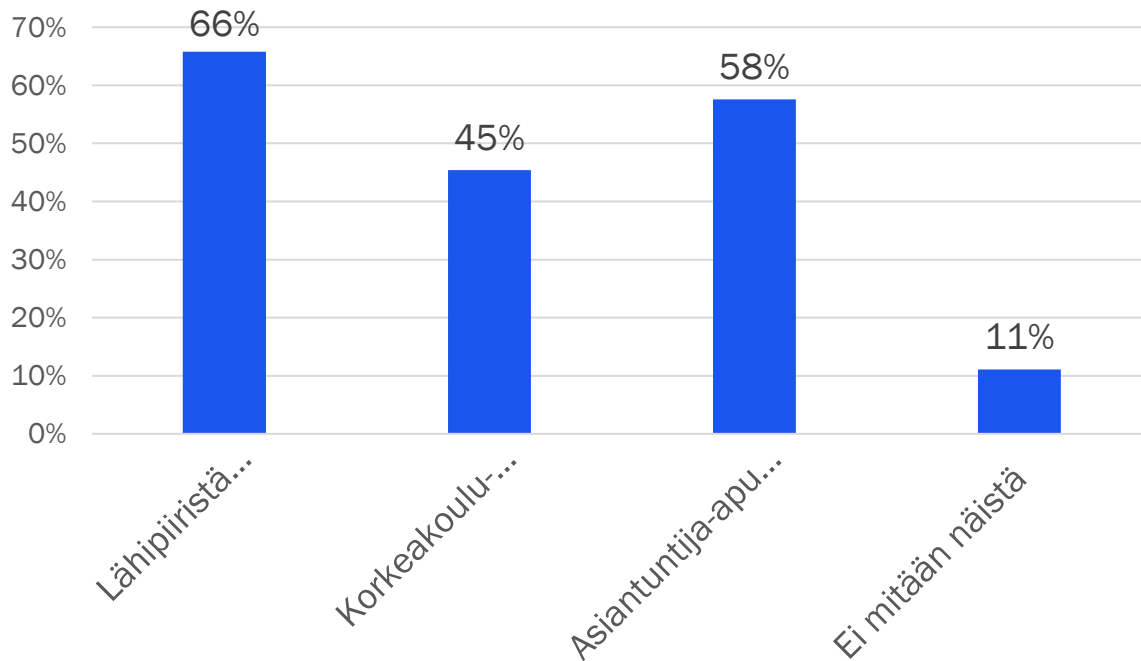
Monilla opiskelijoilla voimavarojen vähäisyys hidasti opintoja

- Joka toisella korkeakouluopiskelijalla on jokin fyysinen vamma, vaiva, toimintarajoite tai pitkäaikainen terveysongelma.
- Opiskelijatutkimuksen perusteella yleisin terveysongelma oli mielenterveysongelmat, joita oli joka neljännellä opiskelijalla.
- Osaopiskelukykyisen opiskelijan määritelmän täytti joka kolmas korkeakouluopiskelija.
 - Osaopiskelukykyisiksi katsotaan sellaiset opiskelijat, jotka ilmoittivat kyselyssä opintojensa etenemisen kärsivän terveydellisistä syistä (diagnosoitu krooninen haitta, joka oman kokemuksen mukaan haittaa opintoja).

Mielenterveysongelmista kärsivien korkeakouluopiskelijoiden saama apu eri lähteistä

- 66 % oli saanut apua ongelmaansa lähipiiristään
- 58 % oli saanut asiantuntija-apua korkeakoulun ulkopuolelta lääkäriltä tai terapiasta
- 45 % oli saanut apua korkeakoulukontekstissa (esim. YTHS)
- 11 % ei ollut saanut mitään apua

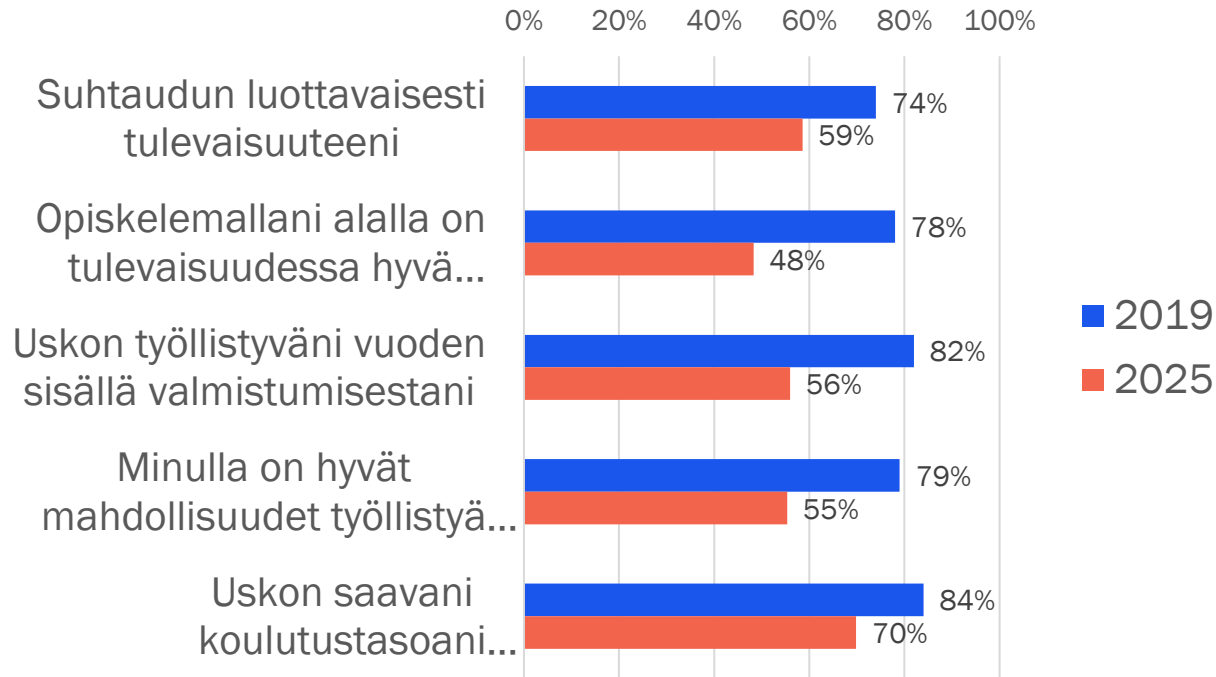
Opiskelijoiden tulevaisuuden näkymät ja urasuunnitelmat

Opiskelijoiden tulevaisuuden näkymät 2019 vs. 2025

- Opiskelijoiden tulevaisuudenusko on heikentynyt 2020-luvulla.
- 74 % korkeakouluopiskelijoista suhtautui tulevaisuuteensa luottavaisesti vuoden 2019 tiedonkeruussa, vuonna 2025 enää 59 %.
- Opiskelijat arvioivat mahdollisuutensa työllistyä aiempaa vaikeammiksi.
- Aiempaa harvempi uskoi työllistyvänsä vuoden sisällä valmistumisestaan ja vastaavasti aiempaa useampi uskoi kokevansa työttömyyttä heti valmistuttuaan.
 - Kuitenkin edelleen useimmat opiskelijat uskoivat saavansa koulutustasoaan vastaavaa työtä kolmen vuoden sisällä valmistumisestaan.
- Vuonna 2025 useimmat opiskelijat eivät uskoneet tekoälyn kehityksen uhkaavan heidän työllistymistään.
 - Kaikkiaan harvempi kuin joka viides opiskelija oli väittämän kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Noin kuusi kymmenestä oli väittämästä täysin tai jokseenkin eri mieltä.

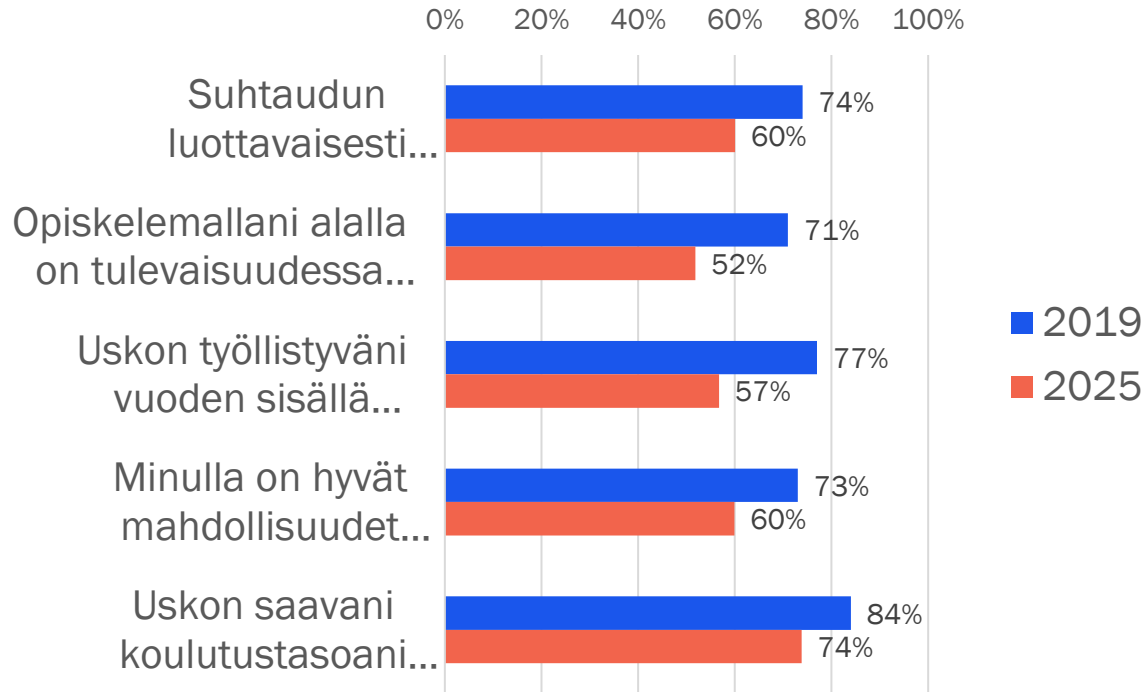
AMK-opiskelijoiden tulevaisuuden näkymät 2019 vs. 2025

- Aiempaa harvempi AMK-opiskelija koki, että hänen opiskelemallaan alalla on tulevaisuudessa hyvä työllisyystilanne.
- Myös usko siihen, että opiskelija työllistyisi vuoden sisällä valmistumisestaan tai päätyisi työllistymään opiskelemalleen alalle, oli vähentynyt vuodesta 2019.

Yliopisto-opiskelijoiden tulevaisuuden näkymät 2019 vs. 2025

- Myös yliopisto-opiskelijoilla koetut työllisyysnäkymät olivat selvästi heikentyneet vuodesta 2019, vaikka työllisyysodotukset eivät silloin olleet yhtä korkeat kuin AMK-opiskelijoilla.

Opiskelijoiden uratoiveet vaihtelevat jossain määrin koulutusalan mukaan

Ura yksityisellä sektorilla kiinnosti useimpia opiskelijoita, mutta erityisesti tekniikan, kaupan, hallinnon ja oikeustieteiden aloilla.

Julkisella sektorilla työskentely kiinnosti erityisesti AMK:n terveyden ja hyvinvoinnin alojen opiskelijoita ja yliopistoissa laaja-alaisesti.

Yrittäjyys tai itsensä työllistäminen kiinnosti verraten harvoja opiskelijoita – eniten AMK:n kasvatusta ja humanistisilla ja taidealoilla.

Työ voittoa tavoittelemattomalla järjestösektorilla kiinnosti eniten yliopistojen yhteiskunnallisten alojen opiskelijoita sekä humanistis-taidealojen opiskelijoita, mutta myös AMK:n terveystieteiden ja hyvinvointialoilla.

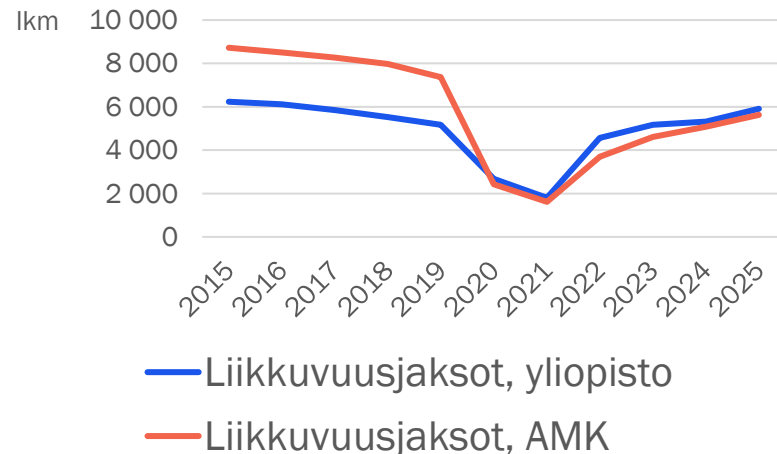
Akateeminen ura eli työ tutkijana tai tutkimuslaitoksessa houkutteli eniten luonnontieteiden opiskelijoita. Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat ovat merkittävästi kiinnostuneempia, mutta vanhempien koulutustausta ei ollut yhteydessä (sen jälkeen kun koulutusala vakioitiin).

Opiskelijoiden kv- liikkuvuus

Opiskeluajan kansainvälinen liikkuvuus

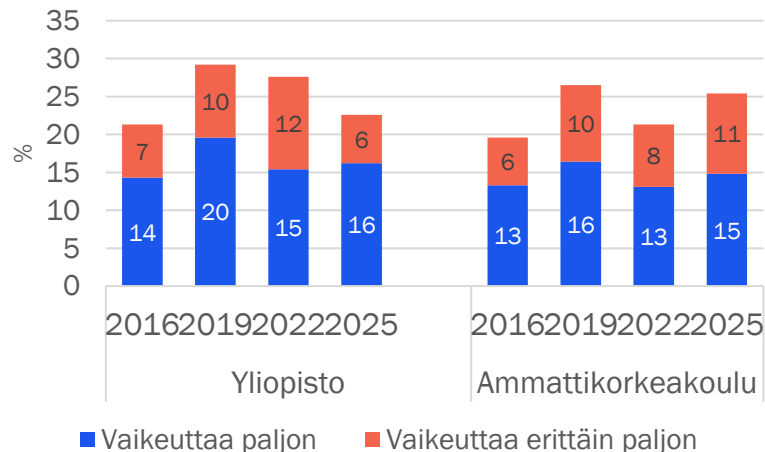
- Suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus on vähentynyt verrattuna 2010-luvun yleiseen tasoon – **merkittävin syy olla lähtemättä ulkomaille ovat taloudelliset syyt.**
- Myös työpaikan menettämisen pelko poissaolon takia oli selvästi lisääntynyt vuodesta 2022 sekä AMK- että yliopisto-opiskelijoilla.
- Eniten opintojaksot ulkomaille kiinnostivat ulkomaisia opiskelijoita ja suoraan toiselta asteelta siirtyneitä.
- Perheellisillä ja vanhemmilla opiskelijoilla oli muita vähemmän kiinnostusta lähteä opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun ulkomaille.
- Opiskelijoita kiinnostivat lähinnä lyhyet ulkomaanjaksot, kuten alle kuukauden mittaiset kielikurssit. Suosittuja olivat myös ulkomaille tapahtuvat harjoittelujaksot.

Lähde: VIRT-Opintotietopalvelu, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kv-liikkuvuus.

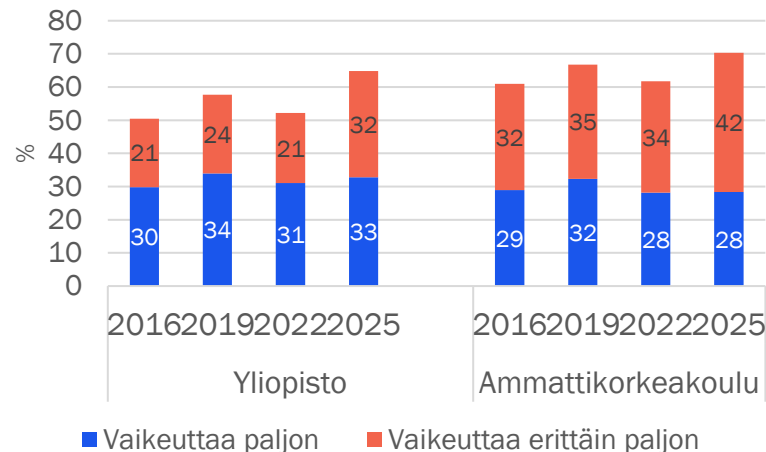

Koetut liikkuvuusjaksojen haasteet 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden keskuudessa 2016, 2019, 2022 ja 2025

Kuvio A. **Koettu vähäinen hyöty opinnoille** esteenä kv-liikkuvuudelle.

Opiskelijoiden osuudet, jotka vastanneet ”vaikeuttaa paljon” tai ”vaikeuttaa erittäin paljon”. Prosenttia.

Kuvio B. **Taloudelliset tekijät** vaikeuttavat kv-liikkuvuutta. Opiskelijoiden osuudet, jotka vastanneet ”vaikeuttaa paljon” tai ”vaikeuttaa erittäin paljon”. Prosenttia.

Yhteenvetoa Opiskelija- tutkimuksesta

1. Korkeakouluopintoja suoritetaan vaihtelevissa elämäntilanteissa ja taloudellisissa olosuhteissa.
2. Valtaosa opiskelijoista on tyytyväisiä opintoihinsa, vaikka arki koetaan ja tulevaisuus nähdään aiempaa haasteellisempänä.
3. Moni tarvitsee elämäntilanteensa vuoksi opiskeluunsa erilaisia joustoja ja tukea.

Mitä seuraavaksi

Kansallinen aineisto

- Julkaisu on ladattavissa OKM:n verkkosivuilta
- Aineisto on tulossa Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon todennäköisesti syksyn 2026 aikana
- Tutkijayhteistyö laajalla aineistolla OKM:n ja Tilastokeskuksen Tutkijapalveluiden kautta
 - Kiinnostuitko? Ole yhteydessä Tilastokeskukseen.
 - Yhteyshenkilöt: Juhani Saari ja palveluvastaava Anna-Riikka Aarnio.
 - Palvelusähköposti: tiedonkeruupalvelut@stat.fi

Kv-aineisto

- Kaikki tulokset ovat tulossa vapaasti käytettävään indikaattoritietokantaan näillä tiedoin syksyn 2026 aikana
- Eurostudent Talks –webinaarit, <https://eurostudent.eu/events>
- Eurostudent 9 –loppukonferenssi kesäkuussa 2027
- Kv-mikroaineisto on näillä tiedoin ladattavissa tammikuussa 2027. Seuraa <https://eurostudent.eu/data>

Database

Visit the EUROSTUDENT Database to access indicators from all EUROSTUDENT rounds – in an interactive dashboard, or a database view.

[Visit database](#)

Micro data

EUROSTUDENT data from the 7th and 8th rounds are available as Scientific Use Files and Campus Use File (only E.B).

[Visit micro data](#)

Kiitos

Kommenttipuheenvuorot

Tutkimusjohtaja Tuomo Suhonen, Työn ja talouden tutkimus LABORE

Professori Ulpukka Isopahkala-Bouret, Turun yliopisto

Tutkimuspäällikkö Suvi Parikka, Terveystieteiden tutkimuskeskus THL

Ulkopuolinen asiantuntija Vesa Korhonen, Tampereen yliopisto

Onko opiskelijoiden lisääntynyt huoli työllistymisestä aiheellinen?

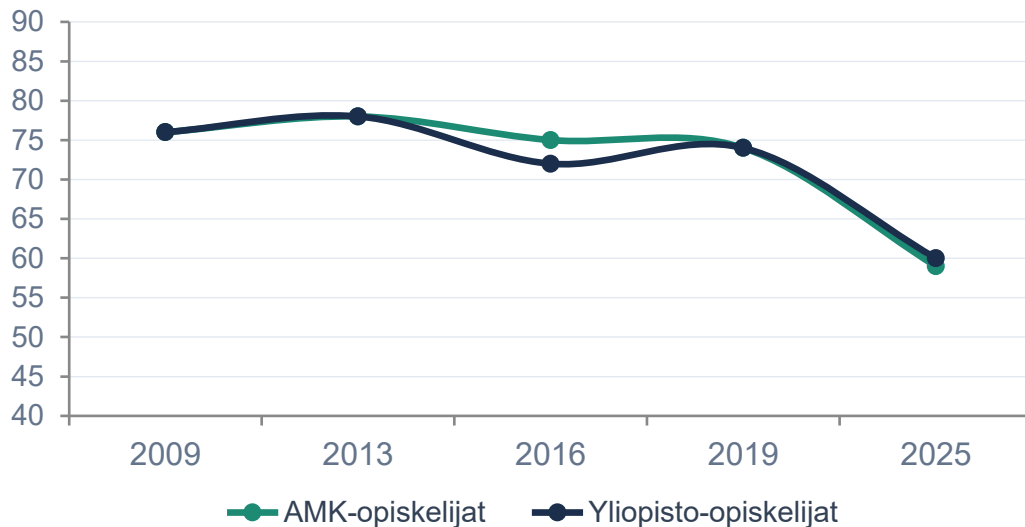
Tuomo Suhonen, tutkimusjohtaja
Työn ja talouden tutkimus LABORE

Eurostudent 9 -tutkimuksen kommenttipuheenvuoro, 10.6.2026

Opiskelijoiden tulevaisuusnäkökymien kehitys (1/3)

"Suhtaudun luottavaisesti tulevaisuuteeni", täysin tai jokseenkin samaa mieltä olevien osuus (%)

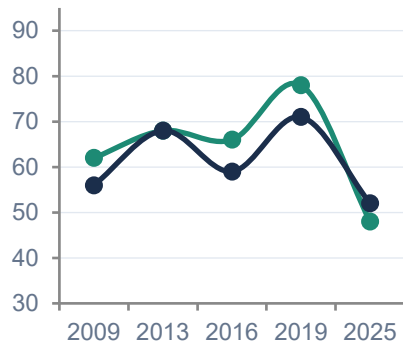

- Yliopisto- ja AMK-opiskelijoiden välillä ei eroa luottamuksessa
- Luottamus tulevaisuuteen historiallisen alhainen molemmissa ryhmissä

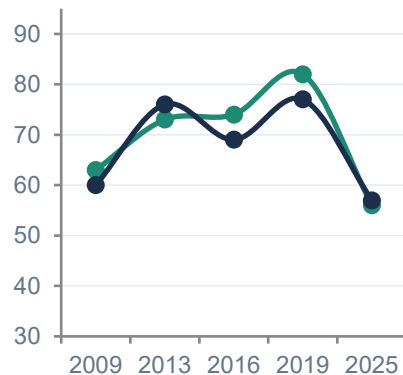
Lähde: OKM/Eurostudent-opiskelijatutkimukset 2010, 2014 (taulukko 33/kuvio 21), Eurostudent VI 2017 (kuvio 26), Eurostudent VII 2019 (kuvio 3.9), Eurostudent 9 2025 (kuvio 57–58). Vuoden 2025 luvut ovat raporttiluonnoksen kuviin perustuvia likiarvoja.

Opiskelijoiden tulevaisuusnäköymien kehitys (2/3)

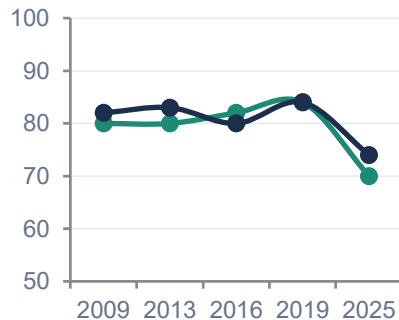
Opiskelemallani alalla on tulevaisuudessa hyvä työllisyystilanne

Uskon työllistyväni vuoden sisällä valmistumisestani*

Uskon saavani koulutustasoani vastaavaa työtä kolmen vuoden sisällä valmistumisestani

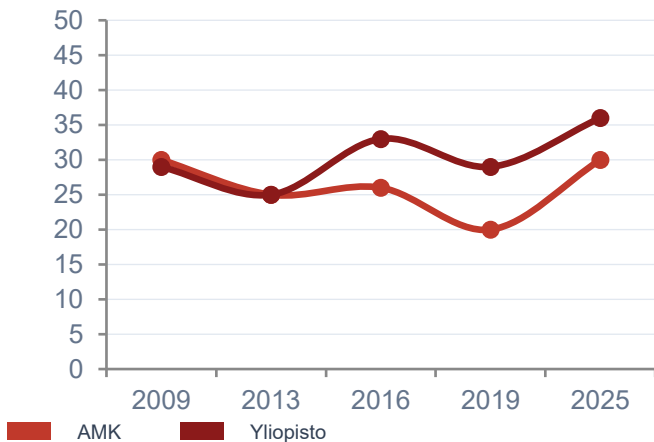
AMK Yliopisto

Lähde: OKM/Eurostudent-opiskelijatutkimukset 2010–2025. Vuoden 2025 luvut ovat raporttiluonnoksen kuviin perustuvia likiarvoja. * Vuonna 2009 kyselyssä väite oli muotoiltu ”Minulla on hyvät mahdollisuudet työllistyä omalle alalle vuoden sisällä valmistumisesta”.

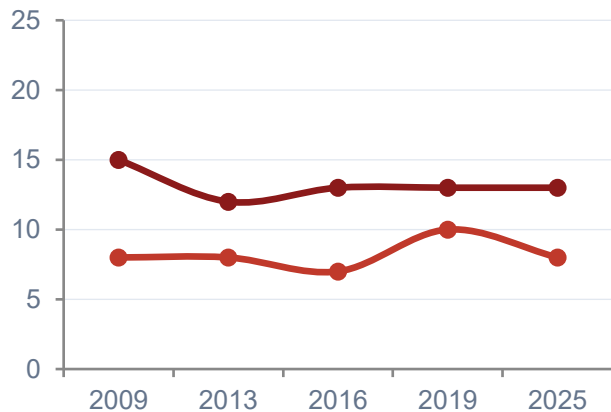
- Opiskelijoiden työllistymisodotuksissa dramaattinen heikentyminen viime vuosina
- Opiskelijat jo pessimistisempiä tulevan työuransa suhteen kuin finanssikriisin aikaan

Opiskelijoiden tulevaisuusnäkymien kehitys (3/3)

Uskon kokevani työttömyyttä vuoden sisällä valmistumisesta*

Lykkään valmistumista tarkoituksella

- Työttömyysodotukset myös kääntyneet kasvuun viime vuosina
- Valmistumista ei kuitenkaan haluta lykätä aiempaa useammin

Lähde: OKM/Eurostudent-opiskelijatutkimukset 2010–2025. Vuoden 2025 luvut ovat raporttiluonnoksen kuviin perustuvia likiarvoja. * Vuoden 2009 kyselyssä väite oli muotoiltu ”Pelkään joutuvani työttömäksi heti valmistumiseni jälkeen”.

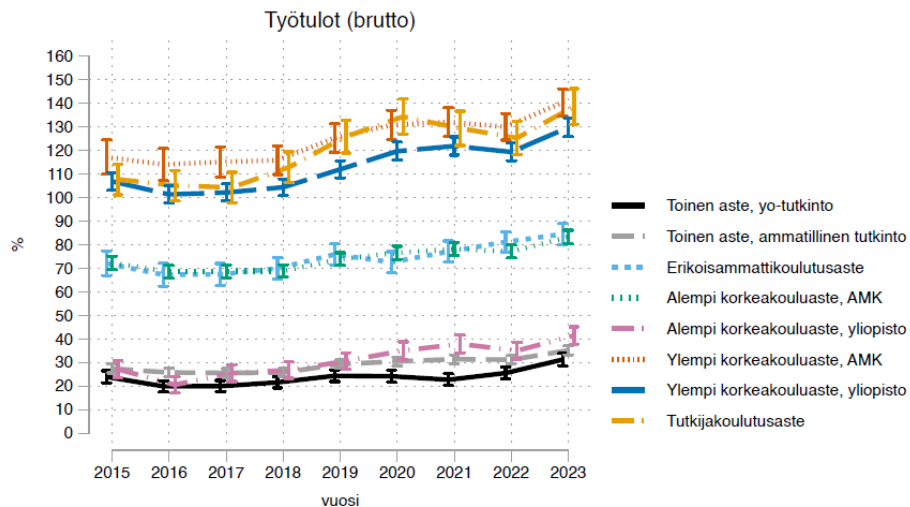
Heijasteleeko luottamuksen heikkeneminen useiden koettujen ongelmien yhteisvaikutusta?

- Toimeentulo-ongelmien yleistyminen
- Mielen terveysongelmat yleisiä
 - Masennuksesta kärsii 15 % ja ahdistushäiriöstä 14 %
- Työssäkäynti noussut suurimmaksi opintoja hidastavaksi tekijäksi
- Lähes joka viides opiskelija uskoo tekoälyn heikentävän alan työllistymismahdollisuuksia

Huoli vs. todellisuus

Kuvio: Korkeimman tutkinnon koulutusasteen ja -sektorin yhteys 35-40-vuotiaiden vuosituloihin (prosentuaalinen tuloero suhteessa taustaominaisuuksiltaan samankaltaisiin perusasteen varassa oleviin)

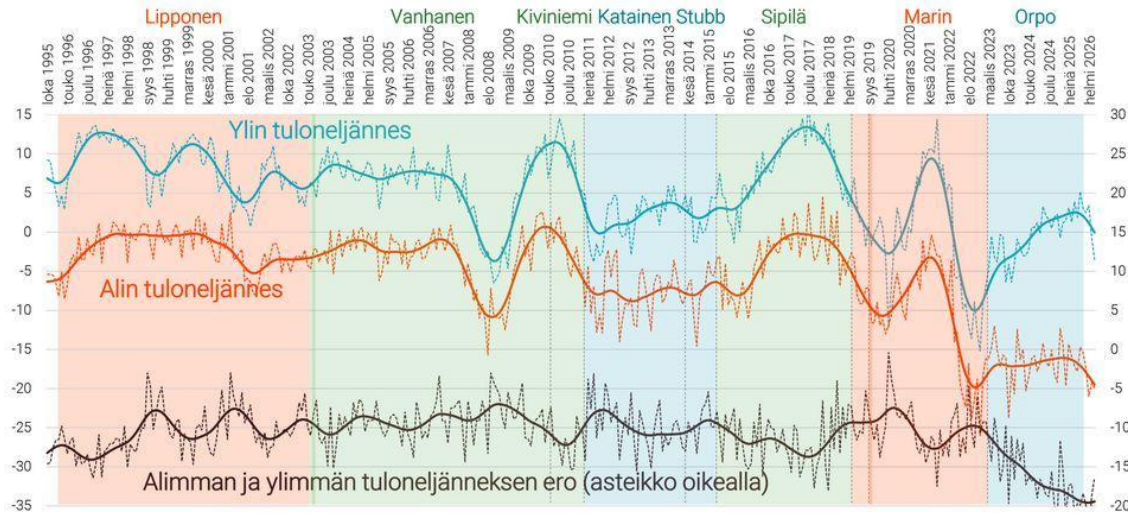

Lähde: Suhonen & Villanen (2025)

- Rekisteridata kertoo vakaasta tilanteesta
 - Koulutusasteiden väliset tuloerot ovat kasvaneet merkittävästi vuoden 2017 jälkeen (Suhonen & Villanen 2025)
 - 83 % korkeakoulututkinnon suorittaneista työllistyi 6 kk sisällä 2025 – muutokset 2019–2025 vähäisiä (Korpela 2026)
- Etlan tutkimuksen mukaan tekoäly ei ole toistaiseksi vaikuttanut nuorten työmarkkina-asemaan Suomessa (Kauhanen & Rouvinen 2026)

Opiskelijoiden epäluottamus osana laajempaa ilmiötä?

Kuvio: Kuluttajakyselyn luottamusindikaattori kotitalouksien tuloryhmittäin

Lähde: Maliranta (2026)

- Koronapandemian jälkimainingeissa kuluttajien luottamusta syöneet mm. inflaatio, korkojen nousu, geopoliittinen epävarmuus ja hidas talouskasvu
- Viimeaikoina kuluttajien luottamuksessa selvää polarisaatiota
 - Hyvätuloisten luottamus palautunut lähelle aiempaa keskiarvoa
 - Pienituloisilla ja nuorilla (16-29 v) luottamus historiallisen matalalla
- Rekisteridata ei tue opiskelijatutkimuksen synkkiä odotuksia työllistymisestä – onko kyse rationaalisen epävarmuuden vai laajemman pessimismin heijastumasta?

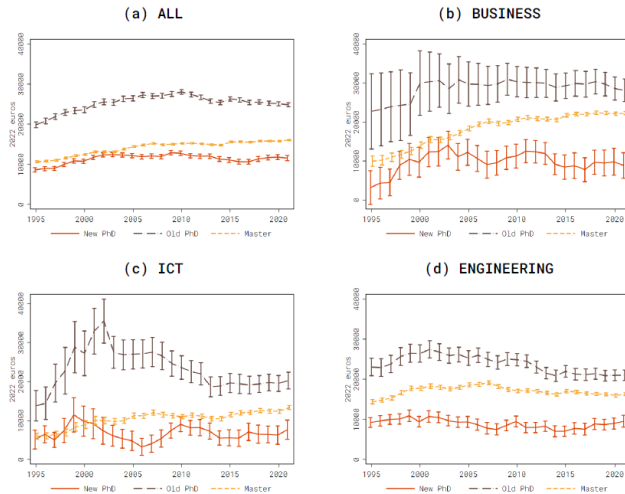
Akateemisen uran vetovoima

- Eurostudent 9 –tutkimuksen tulosten mukaan akateemisen uran vetovoima vaikuttaa kohtuulliselta
 - Useampi kuin joka kolmas yliopisto-opiskelija piti akateemista uraa houkuttelevana ja joka viides ylempää yliopistotutkintoa suorittava aikoi hakeutua tutkijakoulutukseen
- Alakohtaiset erot tutkijanuran vetovoimassa kiinnostavia
 - Mikä on valikoitumisen ja alakohtaisten työmahdollisuuksien rooli?
- Tutkijakoulutuksen vetovoimaan panostaminen potentiaalisesti erittäin tärkeää TKI-toiminnan ja tuottavuuskehityksen kannalta
 - Tutkijakoulutettujen työntekijöiden määrän lisääntyminen yhteydessä yritysten parempaan tuottavuuskehitykseen (Carnicelli & Suhonen 2025)

Vetovoima vs. tuotto (Carnicelli & Suhonen 2025)

FIGURE 13: AVERAGE WAGE PREMIA FOR A PHD DEGREE AND A MASTER'S DEGREE BY YEAR AND FIELD OF EDUCATION (COMPARISON OF OLD AND NEW PHDS)

Note: The results are from yearly regression models controlling for region of birth, age, gender, first language, and 3-digit field of education. Individuals with a bachelor's degree are used as the reference group. The vertical lines describe the 95% confidence intervals. New PhDs are those that graduated no more than five years before the reference year, while old PhDs graduated over five years ago.

- Tohtorit tienaavat edelleen keskimäärin paremmin kuin maisterit, mutta vastavalmistuneiden tohtorien palkkojen kehitys on ollut verraten heikkoa
- Myös tutkijakoulutettujen työttömyys ja matalan koulutustason tehtävissä työskentely lisääntyneet vuosituhannen alusta
- Opiskelijoiden mahdollinen huoli akateemisen työuran rahallisesta kannattavuudesta ei siis täysin aiheeton

Lähteet

- Carnicelli, L., & Suhonen, T. (2025). Returns to doctoral education in Finland, Labore Studies 117.
- Kauhanen, A., & Rouvinen, P. (2026) AI Has Not Impacted the Youth Labor Market in Finland, ETLA Working Papers No 135.
- Korpela, H. (2026). Vastavalmistuneiden työllistyminen lähes ennallaan, VATT Datahuone - tutkimus, 22.4.2026.
- Maliranta, M. (2026). Luottamuksen ja talouskasvun kehä — uhka sekä mahdollisuus, Labore-blogi 3.6.2026.
- Suhonen, T., & Villanen, J. (2025), Mikä on tutkintotodistuksesi tuotto? Koulutusasteiden, -sektorien ja -alojen väliset tuloerot 2015–2023, Labore Analyysit 6.

Kommentteja koskien moninaistuvaa opiskelijajoukkoa ja monimutkaistuvia opintopolkuja

Ulpukka Isopahkala-Bouret, Turun yliopisto

Mitä tehdään numeroilla näkyväksi?

Poliittisen päätöksenteon ja koulutusjärjestelmän kehittämisen ohjaaminen: mitä varten tietoa kerätään ja millaisia seurauksia mittaamisella on?

Moninaisen opiskelijajoukon yhdenvertaisuutta edistetään työkaluilla, joilla on kannatettavat pyrkimykset, mutta myös sudenkuoppansa.

Karkea tilastointi ei esimerkiksi tuo näkyviin tietyn taustan tai elämäntilanteen omaavien opiskelijoiden keskinäisiä eroja

Erilaiset tilastolliset luokittelut tuottavat aina myös sosiaalisia positioita ja niihin sidoksissa olevia tulevaisuuksia

Moninaiset taustat ja elämäntilanteet

Millaisia tekijöitä huomioidaan:

- Ikä
- Sukupuoli
- Aikaisemmat ei-tutkintoon johtavat opinnot, aiemmat tutkinnot
- Opintoja edeltänyt ja opintojen aikainen työssäkäynti (suurimmalla osalla sekä ja että)
- Perheellisyys
- Kansalaisuus (ulkomaisten opiskelijoiden määritelmä)
- Osaopiskelukykyisyys (jo kolmannes opiskelijoista)

Ja millaisia ei:

- Vanhempien sosioekonominen asema
- Monikielisyys, maahanmuuttotausta
- Toisen asteen opinnot: lukio vs. ammatillinen tutkinto
- Aikaisempien opintojen keskeyttäminen?

Opintoihin pääsee moninaisilla taustoilla – mutta minne?

- Kuka ja millaisella taustalla pääsee minnekin? (Isopahkala-Bouret yms. 2019; Nori, Isopahkala-Bouret & Haltia 2019)
- Koulutusohjelmien eriytyneet opiskelijaprofiilit
- Yliopistovertailut ja kuinka arvotetaan tutkintoja ja yliopistoja (Isopahkala-Bouret, Kosunen & Haltia 2024)
- Avoin yliopisto esimerkkinä joustavista institutionaalisista rakenteista (Isopahkala-Bouret & Haltia 2024)

Moninaistuvat (monimutkaistuvat) opiskelupolut

- Moninaistuvat opintopolut sisältävät osa-aikaisen opiskelun, opintojen keskeytykset, opinto-ohjelman vaihdot, opintojen jatkamisen taukojen jälkeen sekä muut epätyypilliset ratkaisut (Isopahkala-Bouret & Haltia 2024)
- Opiskelijat ovat usein iäkkäämpiä, kansainvälisiä tai ei-akateemisesta perhetaustoista ja he joutuvat usein sovittamaan yhteen opiskelua sekä työ-, perhe- tai muita velvoitteita
- Eivät vastaa standardoituja oppilaitosten odotuksia opintojen etenemisestä, päinvastoin ongelma tehokkuuden, laadun ja rahoitusmallin näkökulmista

Opiskelijoiden taustat ja opintojen pitkittyminen

- Millaisiin ryhmiin ”ikuisten opiskelijoiden” joukko jakautuu taustansa perusteella? (Nori, Isopahkala-Bouret & Vanttaja 2023)
- Analyysissämme tunnistimme neljä erilaista opintojen pitkittymisen profiilia:
 - Opinnoissaan paikoilleen jumiutuneet (vrt. opiskelukykyisyys)
 - Opiskelijaelämän ja nuoruuden pitkittäjät
 - Perhearjen ohessa opiskelevat
 - Työelämän mukaansa tempaamat urakeskeiset
- Kaikissa tapauksissa opiskelun haasteita määritti erilaisten rakenteellisten seikkojen ohella myös opiskelijoiden aikaisempi elämänhistoria ja elämäntilanteet

Epätyypillisistä taustoista tulevien ja moninaistuvilla poluilla opiskelevien tuki ja ohjaus

- Suomalaista korkeakoulutusta on ohjannut yhdenvertaisuuden ajatus: kaikille opiskelijoille tarjotaan samat opintososiaaliset palvelut tarpeen mukaan (Isopahkala-Bouret 2022).
- Opiskelijoiden sisäänpääsyn ja opintojen etenemisen edistäminen kohdennetun tuen, kuten erillisten sisääntuloväylien ja opiskelijaryhmien, keinoin
- Moninaisten opintopolkujen opiskelijat tarvitsivat suurempaa joustavuutta ja räätälöityjä tukimekanismeja onnistuakseen opinnoissaan; tarvittaisiin kokonaan uudenlaisia indikaattoreita opintopolkujen seurantaan

Tutkimusta aiheesta

- Isopahkala-Bouret, U. (2022). Pitääkö maahan muuttanut opiskelija luokitella? *Aikuiskasvatus*, 42(2), 102-103.
- Isopahkala-Bouret, U., Börjesson, M., Beach, D., Haltia, N., Jónasson, J.-T., Jauhiainen, An., Jauhiainen, Ar., Kosunen, S., Nori, H. & Vabø, A. (2018). Access and stratification in Nordic higher education. A review of cross-cutting research themes and issues. *Education Inquiry*, 9(1), 142-154.
- Isopahkala-Bouret, U., & Haltia, N. (2024). Finnish open university education and students' transitions into and within higher education. *Journal of Praxis in Higher Education*, 6(4), 48–69. <https://doi.org/10.47989/kpdc588>
- Isopahkala-Bouret, U., Kosunen, S. & Haltia, N. (2024) University graduates' perceptions of institutional hierarchies. The case of Finnish Master's degree in business administration and economics. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 68:1, 79-91, DOI: 10.1080/00313831.2023.2266706
- Nori, H., Isopahkala-Bouret, U. & Haltia, N. (2019). Access to higher education: Finland. In: W. James Jacob (ed.) *Higher Education section in Bloomsbury Education and Childhood Studies*. London/NY: Bloomsbury. (Open Access)
- Nori, H., Isopahkala-Bouret, U. & Vanttaja, M. (2023). "Oli kyllä ajatuksena, että suorittais sitten sitä töiden ohella loppuun". Ikuisten opiskelijoiden taustat ja opintojen venymisen syyt. *Tiedepolitiikka*, 48: 3, 6-18. DOI: <https://doi.org/10.58957/tp.128079>

Eurostudent 9 –
OPIKELIJA-
TUTKIMUS 2025
julkaisutilaisuus

Kommenttipuheenvuoro

Suvi Parikka

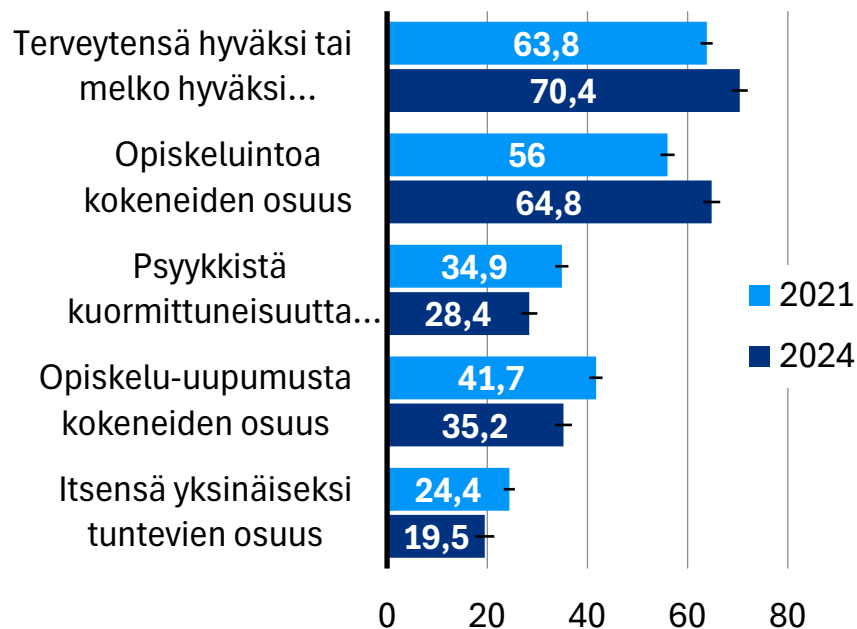
Tutkimuspäällikkö, FT

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

10.6.2026

Korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi parani vuosina 2021-2024

- Terveytensä hyväksi kokevien osuus nousi 6 prosenttiyksikköä, ja opiskeluintoa kokeneiden osuus kasvoi jopa 9 prosenttiyksikköä.
- Psyykkinen kuormittuneisuus, opiskelu-uupumus ja yksinäisyys ovat vähentyneet noin 4-7 prosenttiyksikköä

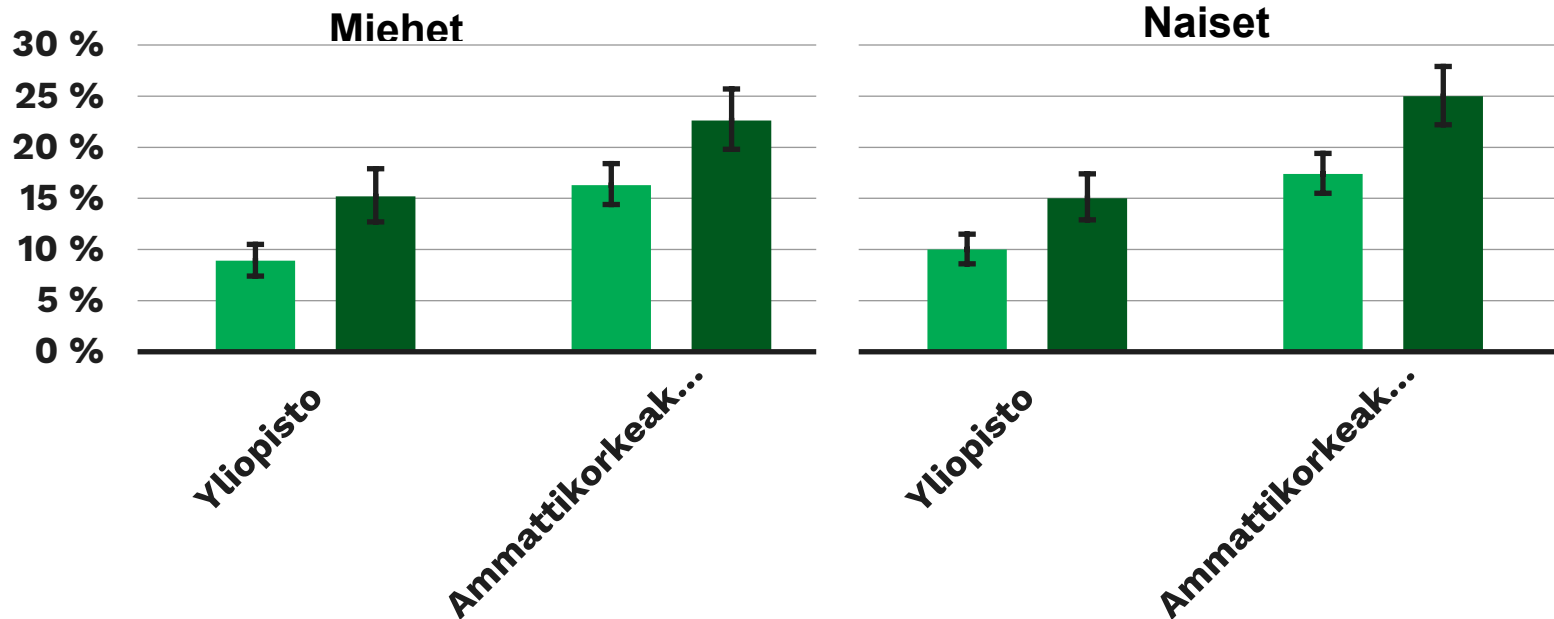

KOTT 2021; 2024
Korkeakoulusektorin, iän ja sukupuolen vaikutukset on huomioitu analyysissä

Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulovaikeudet ovat lisääntyneet – jo viidenneksellä toimeentulo niukkaa

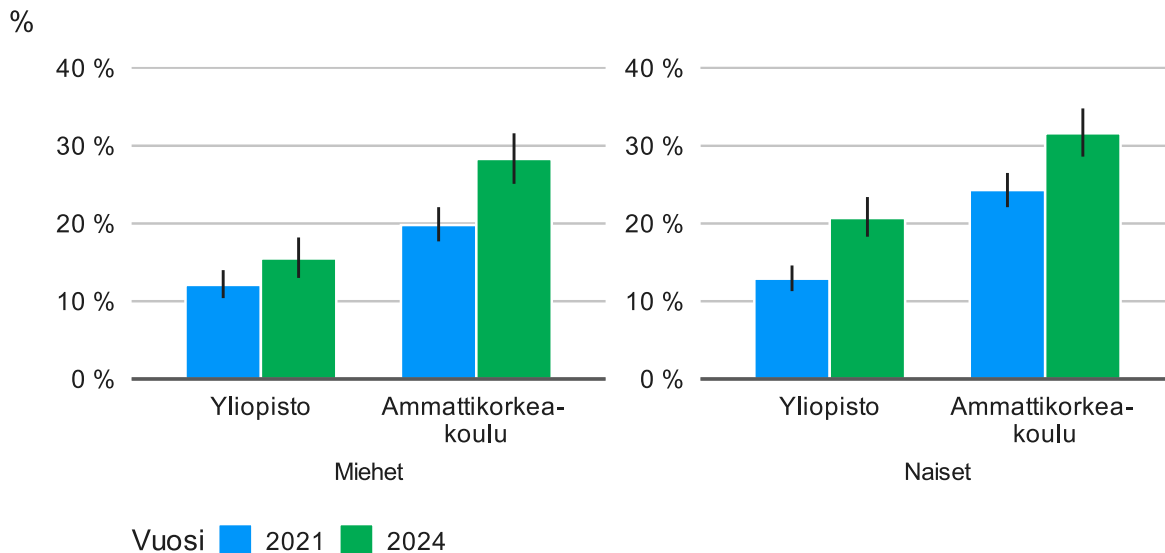

Toimeentulo erittäin niukka ja epävarma (%) 2021 I Luottamusväli 95 %

Huoli ruoan loppumisesta on lisääntynyt – se oli yleisintä (30 %) ammattikorkeakouluopiskelijoilla

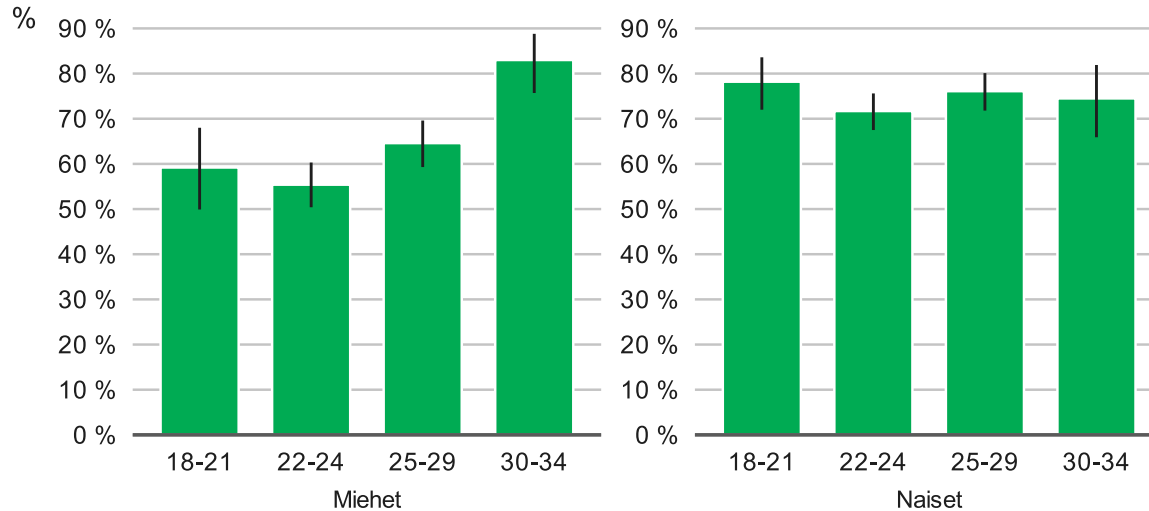
Pelännyt ruoan loppuvan ennen kuin saa rahaa ostaakseen lisää, osuus (%)

Lähde: THL, KOTT -tutkimus 2021 ja 2024

Opintolainaa nostetaan valtaosin arkielämän välttämättömiin menoihin, naiset (75 %) miehiä (63 %) useammin

Opintolainaa ensisijaisesti arkielämän välttämättömiin menoihin nostaneet (%)

Näkökulmia opiskelijoiden liikkuvuuteen ja kansainvälistymiseen osana opintoja

Vesa Korhonen
Tampereen yliopisto

S-posti: vesa.korhonen@tuni.fi

Yleisesti opiskelijoiden kv-liikkuvuudessa on ollut laskeva trendi, mikä on toisaalta nyt muutoksessa

- Korkeakouluopiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus on ollut määrällisesti lasku suunnassa pidempään jos katsotaan kehitystä esim. vuodesta 2012 lähtien.
- Iso notkahdus tapahtui pandemia-ajan vuosina 2020-2021, mutta huomionarvoista on myös sen jälkeinen kehitys missä yliopisto-opiskelijoiden liikkuvuusjaksot palautuivat pandemia-aikaa edeltävälle tasolle, mutta amk-opiskelijoilla näin ei toisaalta tapahtunut!

(Saari ym. 2026, s.133)

Liikkuvuutta rajoittavat ja edistävät tekijät

- Suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden kansainvälistä liikkuvuutta rajoittavat muun muassa **taloudelliset huolet ja kustannukset, valmistumisen viivästymisen pelko ja henkilökohtaiset sitoumukset** (ks. Oph, 9.4.2026).
 - Eurostudent 9 raportissa taloudellisten kustannusten ohella esille nousivat erityisesti **erossa olo puolisoista tai lapsista ja työpaikan menettäminen poissaolon takia**.
 - Huomionarvoista on myös havainto että aiempaa harvemmalla opiskelijalla on lähtöaikeita 2010-luvun loppuun verrattuna
- Vastaavasti liikkuvuutta edistävät **kattavat rahoitus- ja apurahaohjelmat** (Esim. Erasmus+ ja Nordplus ohjelmat), **monimuotoiset ja lyhyet vaihtojaksot, virtuaalinen ja hybridiopiskelu** mikä madaltaa lähtökynnystä (ks. Oph, 9.4.2026)
 - Eurostudent 9 raportti vahvistaa näitä havaintoja (mm. kiinnostus lyhyisiin vaihtojaksoihin)
 - Toisaalta virtuaalinen ja hybridiopiskelu vaihdon tukena (vrt. Oph 9.4.2026) ei vastaavasti tullut esille tässä aineistossa

Mitä tekijöitä tai opiskelijaryhmiä voitaisiin ottaa tarkempaan tarkasteluun?

- Opiskelijakohtaista liikkuvuusaktiivisuutta voidaan ehkä vielä tarkemmin katsoa erilaisten tekijöiden kautta
 - **Kasautumisen näkökulmasta**, kuten onko yhteen liikkuvuusmuotoon osallistunut myös muihin liikkuvuusmuotoihin
 - Esim. Jokila, Korhonen & Herrala (2023) raportissa kv-harjoitteluun osallistuneista jopa 42% on lähtenyt myös opiskelijavaihtoon
 - **Millaiset tekijät mahdollisesti koetaan vaihtoa estävinä tekijöinä** ja miten nämä tekijät suhteutuvat toisiinsa opiskelijoiden vastauksissa
 - Myös erilaiset **vastaajaryhmäkohtaiset vertailut** voivat antaa tarpeellista lisätietoja vaihto-opiskeluun tai kansainvälisen harjoitteluun yms. osallistuneista ja/tai osallistumattomista
 - Sukupuoli, ikäryhmä, opintojen vaihe, perheellisyys, työssäkäynti, kielitaito jne.

Miten suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden liikkuvuus vertautuu muihin maihin?

- Opiskelijaliikkuvuutta ja sen kehittymistä eri Euroopan maissa voidaan vertailla myös eri Eurostudent –aineistokierrosten tulosten perusteella.
- Miten esimerkiksi Suomi sijoittuu vertailtaessa vaihto-opiskelua ja kansainvälistä aktiivisuutta verrokkimaihin
 - Tässä on tosin huomioitava mahdolliset erot kysymyksenasetteluissa yms. eri aineistonkeruukierrosten välillä
- Opiskelijaliikkuvuuden kehityksen vertailu on mahdollista tehdä myös laajemmin valiten sopivin perustein muutamia eurooppalaisia verrokkimaita Suomen kanssa vertailuun
 - Esim. Jokila, Korhonen & Herrala (2023) raportissa vertailtavaksi valittiin Euroopan eri alueita: Etelä-Eurooppaa (Italia), Itä-Eurooppaa (Puola), Länsi-Eurooppaa (Saksa) ja Pohjois-Eurooppaa (Ruotsi) edustavat maat.
 - Alueiden ohella tilannekuva edusti myös opiskelijaliikkuvuuden ydinryhmien maiden (Saksa, Italia ja Puola) ja reuna-alueeseen kuuluvan pohjoismaan (Ruotsi) kehityskuluista.
 - Valittujen maiden osalta käytiin tarkemmin läpi mm. korkeakoulutuksen kansainvälistymistä ohjaavia poliittisia ohjelmadokumentteja ja niissä esille tulevaa **poliittista kehystä ja rationaliteettia** (ks. Korhonen & Alenius 2018).

Lähteet

- Saari, J., Saarenmaa, K. & Koivuranta, S. (2026) Eurostudent 9 – Opiskelijatutkimus 2025. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja: 2026:33.
- Jokila, S., Korhonen, V. & Herrala, K. (2023) Kansainvälinen näkökulma suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden kansainväliseen liikkuvuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
- Korhonen, V. & Alenius, P. (2018) Introduction: International and transnational dimensions in higher education. Teoksessa V. Korhonen & P. Alenius (toim.) Internationalisation and Transnationalisation in Higher Education. Bern: Peter Lang.
- Oph (Opetushallitus) (Uutinen 9.4.2026) Korkeakouluopiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus jatko kasvu vuonna 2025. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2026/korkeakouluopiskelijoiden-kansainvalinen-liikkuvuus-jatko-kasvu-vuonna-2025>

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tilaisuuden yhteenveto ja päätös

Opetusneuvos Samuli Maxenius

Mitä seuraavaksi

Kansallinen aineisto

- Julkaisu on ladattavissa OKM:n verkkosivuilta
- Aineisto on tulossa Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon todennäköisesti syksyn 2026 aikana
- Tutkijayhteistyö laajalla aineistolla OKM:n ja Tilastokeskuksen Tutkijapalveluiden kautta
 - Kiinnostuitko? Ole yhteydessä Tilastokeskukseen.
 - Yhteyshenkilöt: Juhani Saari ja palveluvastaava Anna-Riikka Aarnio.
 - Palvelusähköposti: tiedonkeruupalvelut@stat.fi

Kv-aineisto

- Kaikki tulokset ovat tulossa vapaasti käytettävään indikaattoritietokantaan näillä tiedoin syksyn 2026 aikana
- Eurostudent Talks –webinaarit, <https://eurostudent.eu/events>
- Eurostudent 9 –loppukonferenssi kesäkuussa 2027
- Kv-mikroaineisto on näillä tiedoin ladattavissa tammikuussa 2027. Seuraa <https://eurostudent.eu/data>

Database

Visit the EUROSTUDENT Database to access indicators from all EUROSTUDENT rounds – in an interactive dashboard, or a database view.

Visit database

Micro data

EUROSTUDENT data from the 7th and 8th rounds are available as Scientific Use Files and Campus Use File (only E.B).

Visit micro data

Opetus- ja kulttuuriministeriö toivoo...

- ...että tutkimusraportti sekä aineistot saavat laajaa käyttöä niin akateemisessa tutkimuksessa, erilaisissa selvitys- ja analyysitöissä kuin poliittisen päätöksenteon tukena.
 - Aineistot tarjoavat uniikkia tietoa opiskelijoiden kokemuksista ja tilanteesta niin kansallisesti kuin eurooppalaisittain tarkasteltuna!
- Esimerkiksi ensi viikolla hyväksyttävässä korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio 2040:ssä on runsaasti toimenpiteitä, joiden valmistelussa aineisto tulee olemaan hyödyllisessä käytössä.

Kiitos!